

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Члан 1.

У Закону о дуалном образовању („Службени гласник РС”, бр. 101/17 и 6/20), члан 2. мења се и гласи:

„Члан 2.

У смислу овог закона утврђују се следећи појмови:

1) „дуално образовање” је модел реализације наставе у систему средњег стручног образовања и васпитања у коме се кроз наставу у школи и учење кроз рад код послодавца, стичу, усавршавају, односно изграђују знања, вештине, способности и ставови (у даљем тексту: компетенције) у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења;

2) „послодавац” је правно лице или предузетник, државни орган, установа или друга организација чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе који испуњава прописане услове за учење кроз рад ученика у дуалном образовању и чија делатност омогућава достизање знања вештина и ставова прописаних одговарајућим планом и програмом наставе и учења у дуалном образовању (у даљем тексту: план и програм наставе и учења) у делу који се остварује учењем кроз рад;

3) послодавац у смислу овог закона јесте и орган унутрашњих послова и одбране, код којих се учење кроз рад реализује у складу са прописима који уређују рад тих органа и овим законом, осим одредаба овог закона које се односе на финансијско обезбеђење ученика;

4) „учење кроз рад” је организован процес током кога ученици, под непосредним вођством и надзором инструктора и уз праћење координатора учења кроз рад, у реалном радном окружењу код послодавца, а изузетно и у школи и тренинг центру, стичу компетенције прописане стандардом квалификације;

5) „инструктор” је лице у радном односу код послодавца, које самостално обавља делатност, односно друго лице које ангажује послодавац, у складу са законом, које непосредно обезбеђује да се током учења кроз рад реализују садржаји прописани планом и програмом наставе и учења и одговорно је да ученици стекну компетенције прописане стандардом квалификације;

6) „координатор учења кроз рад” је наставник са одговарајућим образовањем за предмет из којег се реализује учење кроз рад, који у сарадњи са инструктором планира, прати, реализује и вреднује остваривање учења кроз рад код послодавца;

7) „програм реализације учења кроз рад” је документ који даје детаљан увид у начин реализације образовног профила код послодавца, а који заједно развијају и доносе школа и послодавац за период укупног трајања образовног профила;

8) „план реализације учења кроз рад” је оперативни документ који садржи динамику, место и распоред реализације учења кроз рад у току школске године, а који доноси школа у сарадњи са послодавцем на основу програма

реализације учења кроз рад. План реализације учења кроз рад саставни је део годишњег плана рада школе;

9) „тренинг алијанса” је облик удруживања најмање два послодавца који омогућава остваривање исхода учења из стандарда квалификације кроз учења кроз рад, у складу са планом и програмом наставе и учења;

10) „тренинг центар” је статус који, у складу са овим законом, може да стекне школа која има одговарајуће ресурсе за стицање компетенција ученика и одраслих у симулованом радном окружењу, у складу са образовним, привредним и развојним потребама једне или више јединица локалне самоуправе.”

Члан 2.

У члану 3. став 1. тачка 4) мења се и гласи:

„4) етичност – поштовање личности и достојанства и права ученика и одраслих и остваривање услова за остваривање циљева образовања и васпитања.”.

Став 2. мења се и гласи:

„Институционално партнерство и сарадња између министарства надлежног за послове образовања (у даљем тексту: Министарство), службе Владе надлежне за дуално образовање и Национални оквир квалификација (у даљем тексту: Канцеларија), Привредне коморе Србије, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Агенције за квалификације, као и савета и тела именованих на националном нивоу надлежних за образовање, успоставља се ради спровођења дуалног образовања на националном нивоу.”

Члан 3.

Члан 6. мења се и гласи:

„Члан 6.

Обим учења кроз рад за трогодишње образовне профиле износи најмање 60% односно за четворогодишње образовне профиле најмање 40% од укупног броја часова стручних предмета, с тим да се учење кроз рад по разредима може реализовати у обиму до 80% броја часова стручних предмета у том разреду, у складу са планом и програмом наставе и учења.

Учење кроз рад реализује се у складу са школским календаром током школске године, најдуже осам сати дневно, односно највише 24 сата недељно, а изузетно може и до 30 сати недељно ако се реализује у блоку.

Учење кроз рад не може да се реализује у времену од 22,00 часа до 6,00 часова наредног дана.

Учење кроз рад реализује се у целости код једног, односно више послодаваца у складу са планом и програмом наставе и учења.

Изузетно од става 4. овог члана, део учења кроз рад може да се реализује и у школи и тренинг центру кроз симулацију радног окружења, у складу с планом и програмом наставе и учења, односно уколико га код послодавца није могуће остварити у целини.

У школи може да се реализује највише 25% а у тренинг центру највише 30% часова учења кроз рад предвиђених планом и програмом наставе и учења.”

Члан 4.

После члана 6. додају се назив члана и члан 6а који гласе:

„Програм реализације учења кроз рад

Члан 6а

Програм реализације учења кроз рад је документ који садржи:

- 1) активности које ће ученик реализовати на учењу кроз рад као и исходе учења из стандарда квалификације и делове програма наставе и учења који се тим активностима остварују;
- 2) обим учења кроз рад који ће се реализовати код послодавца;
- 3) радна места или послове на којима ће се реализовати учење кроз рад, са списком опреме (машине, алате и др.) на којој ће ученици радити;
- 4) начин обезбеђивања реализације наставе на језику националне мањине, ако се учење кроз рад реализује на језику националне мањине;
- 5) динамику остваривања и вредновања учења кроз рад;
- 6) друге елементе који могу бити од значаја за реализацију плана и програма наставе и учења, а у вези су са специфичним условима у школи, односно код послодавца.

Програм учења кроз рад заједнички доносе школа и послодавац и саставни је део уговора о дуалном образовању.

Школа и послодавац могу да мењају и допуњују програм учења кроз рад ако је то потребно због организације рада код послодавца, у случају промене броја ученика на учењу кроз рад и другим случајевима када није могуће реализовати учење кроз рад по донетом програму.

Обим учења кроз рад из става 1. овог члана може се смањивати само ако се ученику обезбеди реализација учења кроз рад у истом или већем проценту код другог послодавца, тренинг центру или у школској радионици, у складу са овим законом.

Послодавац, односно школа је у обавези да у року од осам дана достави Привредној комори Србије, односно Канцеларији измењен програм учења кроз рад.

Евиденцију учења кроз рад води школа и послодавац на посебном обрасцу чији садржај и изглед прописује министар, у складу са правилником којим се прописују евиденције у средњој школи.

Опис дела учења кроз рад који се реализује у школи или у тренинг центру израђује школа и саставни је део годишњег плана рада школе.”

Члан 5.

Члан 7. мења се и гласи:

„Члан 7.

Структуру уписа ученика у образовне профиле који се реализују у дуалном моделу образовања за средње школе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе утврђује Министарство у конкурсу за упис ученика у средњу школу, на основу плана за укључивање послодавца у дуално образовање, у складу са овим и законом којим се уређује средње образовање и васпитање.

Предлог плана за укључивање послодаваца у дуално образовање припрема Привредна комора Србије и доставља га Канцеларији, најкасније до 15. марта текуће године за наредну школску годину.

Предлог плана из става 2. овог члана садржи податке о образовним профилима и школама, пословно име, односно назив послодавца, седиште, матични број, образовни профил, број ученика који може да прими на учење кроз рад, општину и место извођења учења кроз рад и назив школе која може да реализује тражени образовни профил.

Канцеларија утврђује предлог плана из става 2. овог члана и доставља га Министарству, најкасније у року од осам дана од дана пријема предлога.

На захтев школе, министар може да одобри да се одељење формира спајањем два или више образовних профила који се реализују у дуалном образовању у истом трајању, као и од ученика уписаних по дуалном и по класичном моделу на исти образовни профил, у складу са упутством којим се уређује начин формирања одељења у средњим школама.

Распоређивање ученика за учење кроз рад врше у сарадњи ученик, родитељ, односно други законски заступник, послодавац и школа.

Начин распоређивања ученика за учење кроз рад прописује министар, на предлог Канцеларије уз прибављено мишљење Привредне коморе Србије."

Члан 6.

У члану 9. став 5. на крају текста додају се речи: „и програмом реализације учења кроз рад.”

Члан 7.

У члану 11. став 1. тачка 7) мења се и гласи:

„7) да послодавац није кажњаван за прекршај прописан законом којим се уређује спречавање злостављања на раду и прописима који уређују област безбедности и здравља на раду, као и да није кажњаван за кривично дело злостављања у смислу кривичног законика;

После тачке 7) додају се тач. 8) и 9) које гласе:

8) да је послодавац са школом сачинио програм реализације учења кроз рад;

9) да послодавац има закључен предуговор о дуалном образовању.”

Члан 8.

Члан 12. мења се и гласи:

„Члан 12.

Захтев за проверу са доказима о испуњености услова из члана 11. овог закона, послодавац подноси Привредној комори Србије.

Привредна комора Србије образује комисију за утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца (у даљем тексту: Комисија) за образовни профил.

Комисија из става 2. овог члана има три члана, од којих се два именују на предлог министарства из реда просветних саветника, спољних сарадника, односно наставника, а трећи члан је представник Привредне коморе Србије.

Чланови комисије свој рад обављају без накнаде.

Привредна комора Србије, на предлог Комисије, послодавцу који је испунио све прописане услове, издаје потврду о испуњености услова за извођење учења кроз рад (у даљем тексту: Потврда), у року од 15 дана од дана пријема предлога Комисије.

Ако је више послодаваца поднело захтев за извођење учења кроз рад у Алијанси, потврда се издаје за сваког послодавца члана Алијансе.

Привредна комора Србије решењем утврђује да послодавац не испуњава услове за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку.

Ако послодавац престане да испуњава услове из члана 11. овог закона, Привредна комора Србије, на предлог Комисије, доноси решење о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку.

Ако један или више чланова алијансе престану да испуњавају услове за извођење учења кроз рад, Алијанса у сарадњи са школом обезбеђује реализацију исхода учења код другог послодавца у Алијанси, код другог послодавца који није у Алијанси, у школи или тренинг центру, о чему обавештава Привредну комору Србије.

Када је подносилац захтева из става 1. овог члана послодавац који је државни орган, установа или друга организација чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, Привредна комора Србије издаје Потврду на основу достављеног програма учења кроз рад.

Организација, састав и начин рада Комисије и друга питања од значаја за утврђивање испуњености услова за учење кроз рад код послодаваца и Алијансе послодаваца, ближе се уређују општим актом Привредне коморе Србије.

Послове провере испуњености услова за извођење учења кроз рад и издавања исправа из ст. 5-8. овог члана Привредна комора Србије обавља као поверене послове.”

Члан 9.

После члана 12. додају се називи чланова и чл. 12а и 12б који гласе:

„Регистар послодаваца који испуњавају услове за реализацију учења кроз рад

Члан 12а

Привредна комора Србије води и редовно ажурира регистар послодаваца за које је утврђено да испуњавају услове за извођење учења кроз рад.

Регистар из става 1. овог члана води се као јединствена електронска база података, а подаци из регистра објављују се на званичној интернет страници Привредне коморе Србије.

У регистар из става 1. овог члана, уписују се подаци о регистарском броју потврде, пословном имену, односно називу и матичном броју послодавца, имену, презимену и функцији одговорног лица код послодавца и броју и датуму решења о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад.

Трошкове издавања потврде, вођења и уписа у регистар из става 1. овог члана, сноси Привредна комора Србије.

Послове вођења регистра из става 1. овог члана Привредна комора Србије обавља као поверене послове.

Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација

Члан 12б

Канцеларија:

1) прати стање у вези са применом прописа и других аката којима се уређује дуално образовање и унапређење, усклађеност, развоја и функционисања дуалног образовања;

2) повезује јавни и приватни сектор ради економског и образовног планирања, целоживотног учења и развоја људских ресурса;

3) учествује у припреми докумената јавних политика, нацрта закона, других прописа и општих аката којима се уређује дуално образовање и у координацији активности на њиховом спровођењу;

4) израђује студијско-аналитичке документе и припрема предлоге за унапређивање уписне политике за дуално образовање;

5) остварује међународну сарадњу и развојне иницијативе, координацију активности и учешће у програмирању и имплементацији домаћих и међународних пројеката у области дуалног образовања;

6) иницира унапређивање јединственог информационог система просвете у делу који се односи на дуално образовање;

7) унапређује партнерства, односно прати рад и пружа стручне подршке раду надлежних институција, тела и социјалних партнера укључених у процесе дуалног образовања;

8) реализује конкурс у складу са подзаконским актом из члана 34. став 8. овог закона;

9) пружа стручну и административну подршку раду комисије за праћење и развој дуалног образовања;

10) обавља и друге послове у складу са законом и оснивачким актом."

Члан 10.

У члану 15. став 1. тачка 7) брише се.

После става 1. додају се ст. 2. и 3. који гласе:

„Програм учења кроз рад је саставни део уговора о дуалном образовању.

Уговор о дуалном образовању школа и послодавац закључују за сваку нову генерацију ученика и за сваки образовни профил.”

Члан 11.

У члану 16. став 1. мења се и гласи:

„Школа закључује уговор о дуалном образовању са једним или више послодаваца који имају Потврду, а са којима је претходно израдила програм учења кроз рад, у складу са чланом ба овог закона и закључила предуговор о учењу кроз рад.”

У ставу 4. после речи: „Министарство” додају се речи: „и Канцеларију”.

Члан 12.

После члана 26. додају се назив члана и члан 26а који гласе:

„Прелазак ученика на други модел реализације наставе

Члан 26а

Ученици уписани на образовни профил који се реализује по класичном моделу могу да пређу на реализацију тог профила по дуалном моделу, ако послодавац обезбеди додатна места за учење кроз рад.

Ученици уписани на образовни профил који се реализује у дуалном образовању могу да пређу на реализацију тог профила по класичном моделу од следеће школске године, у договору са послодавцем са којим имају закључен уговор о учењу кроз рад, као и ако уговор о учењу кроз рад буде раскинут у складу са овим законом.”

Члан 13.

У члану 29. став 1. тачка 1) речи: „којима се уређује рад” бришу се.

У тачки 4) на крају текста тачка и запета замењују се запетом и додају се речи: „осим ако послодавац или школа обезбеде да учењу кроз рад присуствује друго лице које познаје језик те националне мањине;”

Став 2. мења се и гласи:

„Изузетно од става 1. тачка 5) овог члана, инструктор може бити и лице које:

1) поседује основе педагошко-дидактичких знања и вештина и има важећа овлашћења да буде инструктор, а која су издала национална или међународна регулаторна тела, из области на које се овлашћење односи, односно орган из члана 2. тачка 2а) овог закона;

2) наставник практичне наставе и наставник стручних предмета у средњој школи и са положеном лиценцом за наставника.

3) које је обучено за послове ментора/инструктора кроз друге пројекте које се баве учењем кроз рад у оквиру формалног и неформалног образовања;”

После става 2. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

„Лицу из става 2. тачка 2) овог члана које испуњава услове из става 1. тач. 1)–4) и 6) овог члана, Привредна комора Србије издаје лиценцу за инструктора без похађања обуке и полагања испита за инструктора.

Лицу из става 2. тачка 3) овог члана које испуњава услове из става 1. тач. 1)–4) и 6) овог члана, Привредна комора Србије утврђује усаглашеност програма по којем је лице оспособљавано за послове ментора и по потреби га упућује на додатну обуку за инструктора и на полагања испита за инструктора.”

Досадашњи ст. 3–5. постају ст. 5–7.

Члан 14.

Назив члана и члан 32. мењају се и гласе:

„Завршни испит и стручна матура

Члан 32.

Завршни испит и стручна матура за образовне профиле који се реализују у дуалном образовању, реализују се у складу са законом којим се уређују

основе система образовања и васпитања и законом којим се уређује средње образовање и васпитање.

Податак о обиму оствареног учења кроз рад и списак послодаваца код којих је учење кроз рад обављено уписује се у јавне исправе, у складу са правилником којим се уређују јавне исправе у средњем образовању и васпитању.”

Члан 15.

После члана 32. додају се назив члана и члан 32а који гласе:

„Вредновање дуалног образовања

Члан 32а

Вредновање квалитета рада школа које реализују образовне профиле у дуалном образовању остварује се према стандардима и по поступку прописаном у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања.”

Члан 16.

У члану 34. после става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Накнаду за учење кроз рад послодавац може исплаћивати и у различитим износима по годинама школовања сходно нивоу знања ученика у распону од најмање 30% од минималне цене рада по сату нето па навише, с тим да укупна накнада за учење кроз рад исплаћена на нивоу образовног профила мора да износи најмање 70% од минималне цене рада по сату нето исплаћене за тај период.”

После досадашњег става 3. који постаје став 4. додају се ст. 5–8. који гласе:

„Ако се учење кроз рад обавља у тренинг центру ученик нема право на накнаду из ст. 2. и 3. овог члана, осим ако се реализује на захтев, послодавца.

Поред уговора о учењу кроз рад, послодавац може са учеником, односно његовим родитељем или другим законским заступником да закључи и уговор о стипендирању.

Средства за финансијску подршку дуалном образовању, која се остварује кроз помоћ школама и привреди ради школовања ученика за дефицитарна занимања могу се обезбедити у буџету Републике Србије.

Ближе услове за финансијску подршку из става 7. овог члана утврђује Влада.”

Члан 17.

После члана 34. додају се назив члана и члан 34а који гласе:

„Тренинг центар

Члан 34а

Статус тренинг центар у складу са овим законом, може да стекне јавна школа која је верификована за реализацију образовних профила у дуалном образовању и која има одговарајуће ресурсе за стицање компетенција ученика и одраслих у симулованом радном окружењу, у складу са образовним, привредним и развојним потребама једне или више јединица локалне самоуправе.

Школа која има статус тренинг центра може да обавља следеће послове:

- 1) реализује део учења кроз рад за своје и ученике других школа;
- 2) реализује све облике практичне наставе за које има одговарајућу опрему и средства, за своје и ученике других школа;
- 3) реализује стручну матуру и завршни испит, за своје и ученике других школа;
- 4) реализује учење кроз рад у дуалном моделу студија у високом образовању;
- 5) обавља стручно усавршавање за своје и наставнике других школа, у складу са законом;
- 6) реализује обуке и практични рад за све активности образовања одраслих, у складу са законом;
- 7) пружа услуге каријерног вођења и саветовања, у складу са законом;
- 8) реализује обуке на захтев послодавца због потреба технолошких промена у процесима рада и ради повећања конкурентности кроз развој нових технологија и иновација;
- 9) пружа друге услуге у складу са општим актом школе о раду тренинг центра.

Тренинг центар се образује као организациона јединица школе, а услуге из става 2. тач. 5)-9) овог члана које пружа корисницима сматрају се услугама које школа пружа у оквиру проширене делатности у смислу закона којим се уређују основе система образовања и васпитања.

Услуге из става 2. тач. 5) – 9) овог члана које школа пружа као тренинг центар финансирају се из средстава корисника.

Статус тренинг центра може да стекне јавна средња школа ако се утврди потреба за образовним, привредним и развојним потребама једне или више јединица локалне самоуправе.

Акт о школама које имају статус тренинг центра доноси Влада.

Ближе услове за доношење акта о додели статуса тренинг центра из става 5. овог члана као и услове у погледу начина рада и начина коришћења средстава из става 3. овог члана и сарадње тренинг центра са другим јавним школама и послодавцима утврђује Влада, на предлог Министарства, по прибављеном мишљењу Канцеларије.”

Члан 18.

Одредба члана 6. став 1. овог закона примењиваће се за све образовне профиле који се реализују у дуалном образовању, почев од школске 2026/2027. године.

Изузетно од става 1. овог члана, за образовне профиле код којих је планом и програмом наставе у учења предвиђен мањи обим часова учења кроз рад од обима из члана 6. став 2. овог закона, обим часова учења кроз рад може да се повећа укључивањем часова практичних облика наставе, ако послодавац има могућности за реализацију.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 19.

Завршни и матурски испит полагају се у школи за ученике који завршавају средње образовање у трогодишњем, односно четворогодишњем трајању у року који је прописан законом којим се уређује средње образовање.

За ученике који завршавају средње образовање у трогодишњем трајању у школи се полаже завршни испит средњег стручног образовања и васпитања, у складу са законом којим се уређује средње образовање.

За ученике који завршавају средње образовање у четворогодишњем трајању у школи се полаже стручна матура у складу са законом којим се уређује средње образовање.

Члан 20.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона је одредба члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којом се утврђује да Република уређује и обезбеђује систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Досадашња примена Закона о дуалном образовању („Службени гласник РС”, бр. 101/17 и 6/20) показала је да постоји простор за унапређење квалитета и обима реализације учења кроз рад и поједностављивање поступка укључивања послодаваца у дуално образовање.

Ради припреме Предлога закона, Министарство просвете образовало је радну групу у коју су именовани представници сви релевантних институционалних чинилаца, и то: Министарства просвете, Министарства привреде, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства државне управе и локалне самоуправе, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Агенције за квалификације, Савета за стручно образовање и образовање одраслих, Националне службе за запошљавање, Привредне коморе Србије, Уније послодаваца, Сталне конференције градова и општина, средњих стручних школа и послодаваца који учествују у дуалном образовању, представници четири репрезентативна синдиката радника у просвети и представници невладиних организација.

У погледу унапређења квалитета реализације учења кроз рад, Предлог закона уводи обавезу израде програма реализације учења кроз рад, документа на основу којег се послодавац акредитује, а који садржи све релевантне описе о остваривању исхода учења плана и програма наставе и учења и о испуњености услова. Школа и послодавац заједнички израђују овај документ, а он ће служити и у самовредновању школе и спољашњем вредновању квалитета рада у дуалном образовању. Поред тога, уводи се посебна евиденција о учењу кроз рад коју ће заједнички водити инструктор и координатор учења кроз рад. Уводи се и правни основ да дуално образовање постане предмет самовредновања школе и спољашњег вредновања квалитета рада, па ће се посебне одредбе о учењу кроз рад ближе уредити правилницима о стандардима квалитета рада установе и правилником о вредновању квалитета рада установе.

Важећим законским решењем однос броја часова учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета постављен је исувише флексибилном, у распону од 20 до 80%. Досадашња реализација образовних профила у дуалном образовању показала је да није могуће остварити горњу границу броја часова учења кроз рад, али и да је премали број часова учења кроз рад има негативне ефекте на квалитет компетенција које ученици стичу али и на однос уложеног и добијеног од стране послодаваца. Повећањем броја часова учења кроз рад и дужим боравком код послодавца, у мери коју је могуће спровести без угрожавања часова теоријске наставе стручних предмета, стећи ће се услови да ученици поред компетенција предвиђених стандардом квалификације стекну и вештине типичне за радно окружење, које се не стичу у класичном моделу

образовања. Такође, дужим боравком ученика на учењу кроз рад расте и њихов допринос пословном резултату послодавца и оправдавају се трошкови које послодавац има у реализацији дуалног образовања. С обзиром да је важећим решењем предвиђен распон од 20 до 80% часова учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета, потребан је прелазни период за доношење одговарајућих измена у плановима и програмима наставе и учења, због чега је примена овог члана померена за четири школске године. До пуне примене повећаног броја часова, прелазном одредбом омогућено је да се број часова учења кроз рад може повећати укључивањем часова практичних облика наставе, ако послодавац има могућности за реализацију.

Предлогом закона омогућава се да, под одређеним условима, министар одобри формирање одељења спајањем два или више образовних профила који се реализују у дуалном образовању у истом трајању, као и од ученика уписаних по дуалном и по класичном моделу на исти образовни профил.

Статус тренинг центра, који је делимично уређен кроз Закон о основама система образовања и васпитања и који школа стиче кроз поступак проширене делатности, изменама Закона постаје категорија о којој одлучује Влада, а Влади је дато овлашћење да донесе подзаконски акт о критеријумима за стицање статуса тренинг центра. Концепт тренинг центра показао је значајну компаративну предност што се посебно види на примеру средње школе Ваздухопловна академија, која је стекла овај статус 2020. године и захваљујући, поред осталог, тренинг центру успео да у Србију доведе неке од највећих европских компанија у области авио-индустрије, определио је Владу да планира успостављање више тренинг центара. Школе са статусом тренинг центра са најсавременијом опремом за обуку доносе нову, развојну димензију у повезивању образовања и привреде, како у дуалном образовању и неформалном образовању одраслих, тако и у подизању капацитета самих послодавца и организацији обука на захтев и према потребама послодавца. Поред послодавца, капацитете тренинг центара моћи ће да користе друге школе које реализују дуалне образовне профила у случају да учење кроз рад не могу да обезбеде код послодавца, као и за организовање практичног дела испита на стручној матури и завршном испиту.

Када је у питању укључивање послодавца у дуално образовање, Предлогом закона извршено је поједностављивање поступка акредитације, тако да се уместо претходног исказивање интересовања послодавца, одмах подноси захтев за акредитацију уз програм реализације учења кроз рад, што скраћује поступак акредитације. Уводи се могућности да се послодавци удруже у Алијансу како би више послодавца који појединачно немају услове за остваривање свих исхода учења, могли да обухвате све исходе учења из плана и програма наставе и учења. Код процедуре утврђивања испуњености услова за акредитацију послодавца, измењен је састав комисије тако да инспектор рада више није члан, Оваква измена у складу је са предлогом новог Закона о безбедности и здрављу на раду, према којем је обавеза послодавца да актом о безбедности обухвати ученике на учењу кроз рад.

Полазећи од чињенице да интерес ученика за дефицитарна занимања опада последњих неколико година, али и узимајући у обзир потешкоће које су послодавци имали у реализацији учења кроз рад током пандемије заразне болести COVID-19, прописан је правни основ за доношење подзаконског акта

којим би се прописали услови за стипендирање ученика ради школовања за дефицитарна занимања, подршке школама и привреди у слабо развијеним јединицама локалне самоуправе, као и ради развоја дуалног образовања. Влада ће на основу овог овлашћења донети уредбу којом ће се прописати услови за стипендирање ученика за упис дефицитарних занимања али и услови за субвенције послодавцима за накнаду дела финансијске накнаде за учење кроз рад. Износ стипендије и субвенције зависиће од расположивих средстава у буџету за ове намене, а предвиђено је да јавни позив спроведе Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација.

Предлогом закона утврђују се надлежности Канцеларије за дуално образовање и Национални оквир квалификација, која је 18.11.2022. године основана као служба Владе ради обезбеђивања усклађеног рада Владе и више различитих органа државне управе у циљу унапређења стања у области дуалног образовања и Националног оквира квалификација.

С обзиром да се учени ризици и осигурање квалитета дуалног образовања не могу решити доношењем подзаконских аката, неопходно је да се донесу измене и допуне Закона о дуалном образовању.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона, којим се мења члан 2. Закона о дуалном образовању (у даљем тексту: Закон), врши се прецизирање постојећих појмова који се користе у Закону и допуна новим појмовима (појам послодавца, програм реализације учења кроз рад, тренинг центар, тренинг алијанса послодаваца).

Чланом 2. Предлога закона, којим се мења члан 3. став 1. Закона, тако што се мења принцип етичности који се односи на поштовање личности и достојанства, као и права ученика и одраслог и остваривање циљева образовања. У ставу 2. Закона, проширује се листа институција чија је се сарадња успоставља ради спровођења и развоја дуалног образовања.

Чланом 3. Предлога закона, којим се мења члан 6. Закона, врши се повећање обима часова учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета за трогодишње и четворогодишње образовне профиле. Такође, прецизира се дневно трајање учења кроз рад како би било прилагођено радном времену послодаваца, али имајући у виду ограничења прописана Законом о раду.

Чланом 4. Предлога закона додаје се нови члан 6а којим се уводи програм реализације дуалног образовања као документ којим се приказује начин остваривања исхода учења из стандарда квалификације за конкретан образовни профил на конкретним пословима код послодавца. Овај документ неопходан је приликом акредитације послодавца за дуално образовање код Привредне коморе Србије.

Чланом 5. Предлога закона, којим се мења члан 7. Закона, уређује се укључивање акредитованих послодаваца у конкурс за уписа ученика на дуалне профиле као и начин формирања одељења за ученике у дуалном образовању.

Чланом 6. Предлога закона, којим се допуњује члан 9. став 5. Закона, проширује се одговорност послодавца за квалитетно извођење учења кроз рад у складу са програмом реализације учења кроз рад.

Чланом 7. Предлога закона, којим се допуњава члан 11. Закона, прецизира се услов у погледу некажњивости послодавца, а додати су и нови услови за извођење учења кроз рад код послодавца, који се односе на обавезу израде програма реализације учења кроз рад и на закључивање предуговора о учењу кроз рад.

Чланом 8. Предлога закона, којим се мења члан 12. извршено је прецизирање одредаба које се односе на проверу испуњености услова из члана 11. Закона. Измењен је састав Комисије за утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца у којој више нема инспектора рада, што је у складу са чланом 5. став 1. тачка 3) Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 35/2023 – у даљем тексту Закон о БЗР), којим је предвиђена обавеза послодавца да право на безбедност и здравље на раду имају ученици и студенти у дуалном образовању, а ставом 2. истог члана Закона о БЗР да је обезбеђивање безбедности и здравља на раду обавеза послодавца. Чланом 9. став 1. Закона о БЗР предвиђена је дужност послодавца да обезбеди и спроводи превентивне мере безбедности и здравља на раду у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона. На овај начин избегава се провера послодавца по истој обавези од различитих органа.

Чланом 9. Предлога закона додају се чланови 12а којим се уређује регистар послодаваца који испуњавају услове за учење кроз рад и 12б којим се прописују надлежности Канцеларије за дуално образовање и Национални оквир квалификација.

Чланом 10. Предлога закона, којим се мења члан 15. Закона, прецизирано је да је програм учења кроз рад саставни део уговора о дуалном образовању, као и да уговор о дуалном образовању школа и послодавац закључују за сваку нову генерацију ученика и за сваки образовни профил.

Чланом 11. Предлога закона, којим се допуњује члан 16. Закона, школе се обавезују да, осим Министарству просвете, уговор о дуалном образовању доставе и Канцеларији за дуално образовање и Национални оквир квалификација.

Чланом 12. Предлога закона додаје се члан 26а којим се уређује прелазак ученика са дуалног на класични модел наставе, као и са класичног модела наставе на дуални модел.

Чланом 13. Предлога закона, којим се мења члан 29. Закона, врши се прецизирање услова за инструктора у погледу познавања језика националне мањине, као и у погледу лица која могу да обављају посао инструктора без завршене обуке и полагања испита за лиценцу инструктора. Овим чланом омогућава се и да наставник буде ангажован као инструктор ако испуњава услове за инструктора, с тим што не треба да похађа обуку и полаже испит за лиценцу за инструктора. Таквог наставника послодавац ангажује уз претходну сагласност директора школе, у складу са Законом о раду.

Чланом 14. Предлога закона, којим се мења члан 32. Закона, врши се усклађивање одредаба о завршном испиту и стручној матури у складу са Законом о основама система образовања и васпитања и Законом о средњем образовању и васпитању.

Чланом 15. Предлога закона додаје се члан 32а којим се прописује да ће се вредновање квалитета рада школа које реализују образовне профиле у дуалном образовању вршити у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, чиме се упућује на допуну подзаконских аката о стандардима квалитета рада установа и о вредновању квалитета рада установа одредбама које се односе на дуално образовање.

Чланом 16. Предлога закона допуњује се члан 34. Закона тако што се омогућава да послодавац исплаћује накнаду за учење кроз рад у различитим износима по годинама школовања спрам знања ученика, али и даље укупан износ накнаде за учење кроз рад на нивоу образовног профила мора да буде најмање 70% од минималне цене рада по сату нето. Наглашава се могућност да послодавац, независно од уговора о учењу кроз рад који је обавезан, може са учеником да закључи и уговор о стипендирању. Такође, прописује се и правни основ за доношење подзаконског акта Владе о ближим условима за остваривање подршке дуалном образовању кроз финансијску помоћ школама и привреди ради школовања ученика за дефицитарна занимања.

Чланом 17. Предлога закона додаје се члан 34а којим се прописују послови тренинг центра, као и правни основ за доношење акта Владе о критеријумима за стицање статуса тренинг центра и доношење акта о стицању статуса тренинг центара. Услуге које ће школа са статусом тренинг центра пружати одраслима у неформалном образовању одраслих као и привредним субјектима сматрају се услугама које се реализују као проширена делатност школе у смислу Закона о основама система образовања и васпитања. С обзиром да акт о стицању статуса тренинг центра доноси Влада, за школе које стекну овај статус сматра се да имају сагласност за обављање проширене делатност установе, без посебног прибављања сагласности од министарства надлежног за образовање.

Чланом 18. Предлога закона уређује се прелазни режим за повећање броја часова учења кроз рад.

Чланом 19. Предлога закона уређује се начин полагања завршног и матурског испита за ученике који завршавају средње образовање у трогодишњем, односно четворогодишњем трајању у складу са чланом 8. Закона о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС”, број 52/21).

Чланом 20. Предлога закона прописано је ступање на снагу закона осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона у 2023. години нису потребна финансијска средства.

За финансијску подршку школама и привреди ради школовања за дефицитарна занимања у 2024. годину потребна су средства износу од 48.000.000 динара, а за 2025. годину у износу од 108.000.000 динара, у складу са расположивим средствима у оквиру лимита опредељених за Канцеларију за дуално образовање и Национални оквир квалификација.

**ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА
ЗАКОНА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ
КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ, ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ**

**Значење појмова
Члан 2.**

~~У смислу овог закона утврђују се следећи појмови:~~

~~1) „дуално образовање“ је модел реализације наставе у систему средњег стручног образовања и васпитања у коме се кроз теоријску наставу и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца, стичу, усавршавају, односно изграђују знања, вештине, способности и ставови (у даљем тексту: компетенције) у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења;~~

~~2) „послодавац“ је правно лице или предузетник који испуњава прописане услове за учење кроз рад ученика у дуалном образовању и чија делатност омогућава остваривање садржаја прописаних одговарајућим планом и програмом наставе и учења у дуалном образовању (у даљем тексту: план и програм наставе и учења);~~

~~2а) послодавац у смислу овог закона јесу и орган унутрашњих послова и одбране, код којих се учење кроз рад реализује у складу са прописима који уређују рад тих органа и овим законом, осим одредаба овог закона које се односе на финансијско обезбеђење ученика;~~

~~3) „учење кроз рад“ је организован процес током кога ученици, под вођством и надзором инструктора и координатора учења кроз рад, у реалној радној околини код послодавца стичу компетенције за рад у одређеном занимању или групи занимања;~~

~~4) „инструктор“ је лице запослено код послодавца, које непосредно обезбеђује да се током учења кроз рад реализују садржаји прописани планом и програмом наставе и учења и одговорно је да ученици стекну компетенције прописане стандардом квалификације;~~

~~5) „координатор учења кроз рад“ је лице запослено у средњој стручној школи, односно наставник практичне наставе, који у сарадњи са инструктором планира, прати, реализује и вреднује остваривање учења кроз рад код послодавца;~~

~~6) „план реализације учења кроз рад“ садржи опис активности, место и динамику остваривања учења кроз рад и доноси се у сарадњи школе и послодавца. План реализације учења кроз рад саставни је део годишњег плана рада школе.~~

~~У СМИСЛУ ОВОГ ЗАКОНА УТВРЂУЈУ СЕ СЛЕДЕЋИ ПОЈМОВИ:~~

~~1) „ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ“ ЈЕ МОДЕЛ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ У СИСТЕМУ СРЕДЊЕГ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА У КОМЕ СЕ КРОЗ НАСТАВУ У ШКОЛИ И УЧЕЊЕ КРОЗ РАД КОД ПОСЛОДАВЦА, СТИЧУ, УСАВРШАВАЈУ, ОДНОСНО ИЗГРАЂУЈУ ЗНАЊА, ВЕШТИНЕ, СПОСОБНОСТИ И СТАВОВИ (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: КОМПЕТЕНЦИЈЕ) У СКЛАДУ СА СТАНДАРДОМ КВАЛИФИКАЦИЈЕ И ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА;~~

~~2) „ПОСЛОДАВАЦ“ ЈЕ ПРАВНО ЛИЦЕ ИЛИ ПРЕДУЗЕТНИК, ДРЖАВНИ ОРГАН, УСТАНОВА ИЛИ ДРУГА ОРГАНИЗАЦИЈА ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ РЕПУБЛИКА СРБИЈА, АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ИЛИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ КОЈИ ИСПУЊАВА ПРОПИСАНЕ УСЛОВЕ ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД УЧЕНИКА У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧИЈА ДЕЛАТНОСТ ОМОГУЋАВА ДОСТИЗАЊЕ ЗНАЊА, ВЕШТИНА И СТАВОВА ПРОПИСАНИХ ОДГОВАРАЈУЋИМ ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА У ДУАЛНОМ~~

ОБРАЗОВАЊУ (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА) У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ОСТВАРУЈЕ УЧЕЊЕМ КРОЗ РАД;

3) ПОСЛОДАВАЦ У СМISЛУ ОВОГ ЗАКОНА ЈЕСТЕ И ОРГАН УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА И ОДБРАНЕ, КОД КОЈИХ СЕ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД РЕАЛИЗУЈЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА КОЈИ УРЕЂУЈУ РАД ТИХ ОРГАНА И ОВИМ ЗАКОНОМ, ОСИМ ОДРЕДАБА ОВОГ ЗАКОНА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ФИНАНСИЈСКО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ УЧЕНИКА;

4) „УЧЕЊЕ КРОЗ РАД” ЈЕ ОРГАНИЗОВАН ПРОЦЕС ТОКОМ КОГА УЧЕНИЦИ, ПОД НЕПОСРЕДНИМ ВОЂСТВОМ И НАДЗОРОМ ИНСТРУКТОРА И УЗ ПРАЋЕЊЕ КООРДИНАТОРА УЧЕЊА КРОЗ РАД, У РЕАЛНОМ РАДНОМ ОКРУЖЕЊУ КОД ПОСЛОДАВЦА, А ИЗУЗЕТНО И У ШКОЛИ И ТРЕНИНГ ЦЕНТРУ, СТИЧУ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ПРОПИСАНЕ СТАНДАРДОМ КВАЛИФИКАЦИЈЕ;

5) „ИНСТРУКТОР” ЈЕ ЛИЦЕ У РАДНОМ ОДНОСУ КОД ПОСЛОДАВЦА, КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ, ОДНОСНО ДРУГО ЛИЦЕ КОЈЕ АНГАЖУЈЕ ПОСЛОДАВАЦ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ, КОЈЕ НЕПОСРЕДНО ОБЕЗБЕЂУЈЕ ДА СЕ ТОКОМ УЧЕЊА КРОЗ РАД РЕАЛИЗУЈУ САДРЖАЈИ ПРОПИСАНИ ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА И ОДГОВОРНО ЈЕ ДА УЧЕНИЦИ СТЕКНУ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ПРОПИСАНЕ СТАНДАРДОМ КВАЛИФИКАЦИЈЕ;

6) „КООРДИНАТОР УЧЕЊА КРОЗ РАД” ЈЕ НАСТАВНИК СА ОДГОВАРАЈУЋИМ ОБРАЗОВАЊЕМ ЗА ПРЕДМЕТ ИЗ КОЈЕГ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД, КОЈИ У САРАДЊИ СА ИНСТРУКТОРОМ ПЛАНИРА, ПРАТИ, РЕАЛИЗУЈЕ И ВРЕДНУЈЕ ОСТВАРИВАЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД КОД ПОСЛОДАВЦА;

7) „ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД” ЈЕ ДОКУМЕНТ КОЈИ ДАЈЕ ДЕТАЉАН УВИД У НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ОБРАЗОВНОГ ПРОФИЛА КОД ПОСЛОДАВЦА, А КОЈИ ЗАЈЕДНО РАЗВИЈАЈУ И ДОНОСЕ ШКОЛА И ПОСЛОДАВАЦ ЗА ПЕРИОД УКУПНОГ ТРАЈАЊА ОБРАЗОВНОГ ПРОФИЛА;

8) „ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД” ЈЕ ОПЕРАТИВНИ ДОКУМЕНТ КОЈИ САДРЖИ ДИНАМИКУ, МЕСТО И РАСПОРЕД РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД У ТОКУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ, А КОЈИ ДОНОСИ ШКОЛА У САРАДЊИ СА ПОСЛОДАВЦЕМ НА ОСНОВУ ПРОГРАМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД. ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД САСТАВНИ ЈЕ ДЕО ГОДИШЊЕГ ПЛАНА РАДА ШКОЛЕ.

9) „ТРЕНИНГ АЛИЈАНСА” ЈЕ ОБЛИК УДРУЖИВАЊА НАЈМАЊЕ ДВА ПОСЛОДАВЦА КОЈИ ОМОГУЋАВА ОСТВАРИВАЊЕ ИСХОДА УЧЕЊА ИЗ СТАНДАРДА КВАЛИФИКАЦИЈЕ КРОЗ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД, У СКЛАДУ СА ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА;

10) „ТРЕНИНГ ЦЕНТАР” ЈЕ СТАТУС КОЈИ, У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, МОЖЕ ДА СТЕКНЕ ШКОЛА КОЈА ИМА ОДГОВАРАЈУЋЕ РЕСУРСЕ ЗА СТИЦАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА УЧЕНИКА И ОДРАСЛИХ У СИМУЛОВАНОМ РАДНОМ ОКРУЖЕЊУ, У СКЛАДУ СА ОБРАЗОВНИМ, ПРИВРЕДНИМ И РАЗВОЈНИМ ПОТРЕБАМА ЈЕДНЕ ИЛИ ВИШЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.

Принципи дуалног образовања

Члан 3.

Дуално образовање заснива се на обавези свих учесника да се руководе најбољим интересом ученика, у складу са следећим принципима:

1) партнерство школе и послодавца - сарадња и јасна подела обавеза и одговорности у обезбеђивању квалитетног процеса учења кроз рад;

2) успостављање социјалног партнерства на локалном нивоу - укљученост свих заинтересованих страна у процес планирања, реализације и праћења ефеката дуалног образовања кроз утврђени институционални оквир;

3) професионалност - успостављање формално-правног односа између ученика, послодавца и школе у процесу образовања;

~~4) етичност - поштовање личности и достојанства ученика и остваривање циљева образовања;~~

„4) ЕТИЧНОСТ – ПОШТОВАЊЕ ЛИЧНОСТИ И ДОСТОЈАНСТВА И ПРАВА УЧЕНИКА И ОДРАСЛОГ И ОСТВАРИВАЊЕ УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.”.

5) осигурање квалитета - координација и успостављање стандарда на свим нивоима и праћење ефикасности дуалног образовања;

6) каријерно вођење и запошљивост - развој вештина управљања каријером и обезбеђивање већих шанси за запошљавање;

7) доступност - једнаки услови за све за квалитетан приступ дуалном образовању;

8) релевантност - усклађеност с потребама послодаваца и тржишта рада;

9) проходност - приступ различитим подручјима рада у оквиру истог нивоа образовања и ка вишим нивоима образовања;

10) целоживотно учење - омогућавање образовања и развоја током целог живота у свим областима живота и рада;

11) право избора - слобода избора занимања и образовног профила у оквиру утврђених критеријума;

12) једнаке могућности - обезбеђивање једнаких услова за стицање образовања, без икакве дискриминације с обзиром на пол, расну, националну, културну, етничку и верску припадност, језик, сексуалну оријентацију, место боравка, материјално стање, инвалидитет и друга лична својства-;

~~Институционално партнерство и сарадња између министарства надлежног за послове образовања (у даљем тексту: Министарство), Привредне коморе Србије и Завода за унапређивање образовања и васпитања успоставља се ради спровођења дуалног образовања на националном нивоу.~~

ИНСТИТУЦИОНАЛНО ПАРТНЕРСТВО И САРАДЊА ИЗМЕЂУ МИНИСТАРСТВА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ ОБРАЗОВАЊА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: МИНИСТАРСТВО), СЛУЖБЕ ВЛАДЕ НАДЛЕЖНЕ ЗА ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ И НАЦИОНАЛНИ ОКВИР КВАЛИФИКАЦИЈА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: КАНЦЕЛАРИЈА), ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ, ЗАВОДА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА, ЗАВОДА ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА, АГЕНЦИЈЕ ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ, КАО И САВЕТА И ТЕЛА ИМЕНОВАНИХ НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ НАДЛЕЖНИХ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, УСПОСТАВЉА СЕ РАДИ СПРОВОЂЕЊА ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ.

Обим, период и место реализације учења кроз рад

Члан 6.

~~Обим учења кроз рад износи најмање 20%, а највише 80% часова од укупног броја часова стручних предмета, у складу са одговарајућим планом и програмом наставе и учења.~~

~~Учење кроз рад реализује се у складу са школским календаром током школске године, најдуже шест сати дневно, односно 30 сати недељно, у складу с планом и програмом наставе и учења.~~

~~Учење кроз рад не може да се реализује у времену од 22,00 часа до 6,00 часова наредног дана.~~

~~Учење кроз рад реализује се у целости код једног, односно више послодаваца у складу са планом и програмом наставе и учења.~~

~~Изузетно од става 4. овог члана, део учења кроз рад може да се реализује и у школи у складу с планом и програмом наставе и учења, односно уколико га код послодавца није могуће остварити у целини.~~

~~У школи се реализује највише 25% часова учења кроз рад предвиђених планом и програмом наставе и учења.~~

ОБИМ УЧЕЊА КРОЗ РАД ЗА ТРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ ИЗНОСИ НАЈМАЊЕ 60% ОДНОСНО ЗА ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ НАЈМАЊЕ 40% ОД УКУПНОГ БРОЈА ЧАСОВА СТРУЧНИХ ПРЕДМЕТА, С ТИМ ДА СЕ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД ПО РАЗРЕДИМА МОЖЕ РЕАЛИЗОВАТИ У ОБИМУ ДО 80% БРОЈА ЧАСОВА СТРУЧНИХ ПРЕДМЕТА У ТОМ РАЗРЕДУ, У СКЛАДУ СА ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА.

УЧЕЊЕ КРОЗ РАД РЕАЛИЗУЈЕ СЕ У СКЛАДУ СА ШКОЛСКИМ КАЛЕНДАРНОМ ТОКОМ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ, НАЈДУЖЕ ОСАМ САТИ ДНЕВНО, ОДНОСНО НАЈВИШЕ 24 САТА НЕДЕЉНО, А ИЗУЗЕТНО МОЖЕ И ДО 30 САТИ НЕДЕЉНО АКО СЕ РЕАЛИЗУЈЕ У БЛОКУ.

УЧЕЊЕ КРОЗ РАД НЕ МОЖЕ ДА СЕ РЕАЛИЗУЈЕ У ВРЕМЕНУ ОД 22,00 ЧАСА ДО 6,00 ЧАСОВА НАРЕДНОГ ДАНА.

УЧЕЊЕ КРОЗ РАД РЕАЛИЗУЈЕ СЕ У ЦЕЛОСТИ КОД ЈЕДНОГ, ОДНОСНО ВИШЕ ПОСЛОДАВАЦА У СКЛАДУ СА ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА.

ИЗУЗЕТНО ОД СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА, ДЕО УЧЕЊА КРОЗ РАД МОЖЕ ДА СЕ РЕАЛИЗУЈЕ У ШКОЛИ И ТРЕНИНГ ЦЕНТРУ КРОЗ СИМУЛАЦИЈУ РАДНОГ ОКРУЖЕЊА, У СКЛАДУ С ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА, ОДНОСНО УКОЛИКО ГА КОД ПОСЛОДАВЦА НИЈЕ МОГУЋЕ ОСТВАРИТИ У ЦЕЛИНИ.

У ШКОЛИ МОЖЕ ДА СЕ РЕАЛИЗУЈЕ НАЈВИШЕ 25% А У ТРЕНИНГ ЦЕНТРУ НАЈВИШЕ 30% ЧАСОВА УЧЕЊА КРОЗ РАД ПРЕДВИЂЕНИХ ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА.

ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД ЧЛАН 6А

ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД ЈЕ ДОКУМЕНТ КОЈИ САДРЖИ:

1) АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЋЕ УЧЕНИК РЕАЛИЗОВАТИ НА УЧЕЊУ КРОЗ РАД КАО И ИСХОДЕ УЧЕЊА ИЗ СТАНДАРДА КВАЛИФИКАЦИЈЕ И ДЕЛОВЕ ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА КОЈИ СЕ ТИМ АКТИВНОСТИМА ОСТВАРУЈУ;

2) ОБИМ УЧЕЊА КРОЗ РАД КОЈИ ЋЕ СЕ РЕАЛИЗОВАТИ КОД ПОСЛОДАВЦА;

3) РАДНА МЕСТА ИЛИ ПОСЛОВЕ НА КОЈИМА ЋЕ СЕ РЕАЛИЗОВАТИ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД, СА СПИСКОМ ОПРЕМЕ (МАШИНЕ, АЛАТЕ И ДР.) НА КОЈОЈ ЋЕ УЧЕНИЦИ РАДИТИ;

4) НАЧИН ОБЕЗБЕЂИВАЊА РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ НА ЈЕЗИКУ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ, АКО СЕ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД РЕАЛИЗУЈЕ НА ЈЕЗИКУ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ;

5) ДИНАМИКУ ОСТВАРИВАЊА И ВРЕДНОВАЊА УЧЕЊА КРОЗ РАД;

6) ДРУГЕ ЕЛЕМЕНТЕ КОЈИ МОГУ БИТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПЛАНА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА, А У ВЕЗИ СУ СА СПЕЦИФИЧНИМ УСЛОВИМА У ШКОЛИ, ОДНОСНО КОД ПОСЛОДАВЦА.

ПРОГРАМ УЧЕЊА КРОЗ РАД ЗАЈЕДНИЧКИ ДОНОСЕ ШКОЛА И ПОСЛОДАВАЦ И САСТАВНИ ЈЕ ДЕО УГОВОРА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ.

ШКОЛА И ПОСЛОДАВАЦ МОГУ ДА МЕЊАЈУ И ДОПУЊУЈУ ПРОГРАМ УЧЕЊА КРОЗ РАД АКО ЈЕ ТО ПОТРЕБНО ЗБОГ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА КОД ПОСЛОДАВЦА, У СЛУЧАЈУ ПРОМЕНЕ БРОЈА УЧЕНИКА НА УЧЕЊУ КРОЗ РАД И ДРУГИМ СЛУЧАЈЕВИМА КАДА НИЈЕ МОГУЋЕ РЕАЛИЗОВАТИ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД ПО ДОНЕТОМ ПРОГРАМУ.

ОБИМ УЧЕЊА КРОЗ РАД ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА МОЖЕ СЕ СМАЊИВАТИ САМО АКО СЕ УЧЕНИКУ ОБЕЗБЕДИ РЕАЛИЗАЦИЈА УЧЕЊА КРОЗ РАД У ИСТОМ ИЛИ ВЕЋЕМ ПРОЦЕНТУ КОД ДРУГОГ ПОСЛОДАВЦА, ТРЕНИНГ ЦЕНТРУ ИЛИ У ШКОЛСКОЈ РАДИОНИЦИ, У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ.

ПОСЛОДАВАЦ, ОДНОСНО ШКОЛА ЈЕ У ОБАВЕЗИ ДА У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ДОСТАВИ ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ СРБИЈЕ, ОДНОСНО КАНЦЕЛАРИЈИ ИЗМЕЊЕН ПРОГРАМ УЧЕЊА КРОЗ РАД.

ЕВИДЕНЦИЈУ УЧЕЊА КРОЗ РАД ВОДИ ШКОЛА И ПОСЛОДАВАЦ НА ПОСЕБНОМ ОБРАСЦУ ЧИЈИ САДРЖАЈ И ИЗГЛЕД ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР, У СКЛАДУ СА ПРАВИЛНИКОМ КОЈИМ СЕ ПРОПИСУЈУ ЕВИДЕНЦИЈЕ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ.

ОПИС ДЕЛА УЧЕЊА КРОЗ РАД КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ У ШКОЛИ ИЛИ У ТРЕНИНГ ЦЕНТРУ ИЗРАЂУЈЕ ШКОЛА И САСТАВНИ ЈЕ ДЕО ГОДИШЊЕГ ПЛАНА РАДА ШКОЛЕ.

Упис ученика Члан 7.

~~Структура уписа ученика у средње стручне школе по подручјима рада за образовне профиле у дуалном образовању утврђује се у складу с потребама привреде, на основу изјава послодаваца о укључивању у дуално образовање и могућностима даљег школовања будућих ученика.~~

~~Послодавац доставља Привредној комори Србије изјаву о спремности да се укључи у дуално образовање најкасније до 30. новембра календарске године која претходи школској години у којој отпочиње реализација образовног профила у дуалном образовању.~~

~~Изјава из става 2. овог члана обавезно садржи назив послодавца, седиште, матични број, образовни профил, број ученика који може да прими на учење кроз рад, општину и место извођења учења кроз рад и предлог школе која реализује тражени образовни профил.~~

~~Привредна комора Србије доставља Министарству план за укључивање послодаваца у дуално образовање за наредну школску годину по школама и образовним профилима, најкасније до 14. фебруара текуће године за наредну школску годину.~~

~~Школска управа у сарадњи с надлежним органом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе сачињава општински, односно градски предлог плана уписа ученика у средње школе.~~

~~У припреми плана уписа из става 5. овог члана потребно је обезбедити услове за укључивање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом и ученика из осетљивих група.~~

~~У изради предлога плана уписа из става 5. овог члана учествују и послодавци, организација надлежна за послове запошљавања према седишту локалне самоуправе, Привредна комора Србије и друге заинтересоване стране, у складу са законом.~~

~~Кандидат за упис на дуални профил опредељује се за конкретни образовни профил пре обављеног завршног испита, у складу са подзаконским актом којим се уређује упис ученика у средњу школу.~~

~~Распоређивање ученика за учење кроз рад врше у сарадњи ученик, родитељ, односно други законски заступник, послодавац и школа.~~

~~Начин распоређивања ученика за учење кроз рад прописује министар у сарадњи с Привредном комором Србије.~~

СТРУКТУРУ УПИСА УЧЕНИКА У ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈУ У ДУАЛНОМ МОДЕЛУ ОБРАЗОВАЊА ЗА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ РЕПУБЛИКА СРБИЈА, АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА, ОДНОСНО ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ УТВРЂУЈЕ МИНИСТАРСТВО У КОНКУРСУ ЗА УПИС УЧЕНИКА У СРЕДЊУ ШКОЛУ, НА ОСНОВУ ПЛАНА ЗА УКЉУЧИВАЊЕ ПОСЛОДАВАЦА У ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ, У СКЛАДУ СА ОВИМ И ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ.

ПРЕДЛОГ ПЛАНА ЗА УКЉУЧИВАЊЕ ПОСЛОДАВАЦА У ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ ПРИПРЕМА ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ И ДОСТАВЉА ГА КАНЦЕЛАРИЈИ, НАЈКАСНИЈЕ ДО 15. МАРТА ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ ЗА НАРЕДНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ.

ПРЕДЛОГ ПЛАНА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА САДРЖИ ПОДАТКЕ О ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И ШКОЛАМА, ПОСЛОВНИ ИМЕ, ОДНОСНО НАЗИВ ПОСЛОДАВЦА, СЕДИШТЕ, МАТИЧНИ БРОЈ, ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ, БРОЈ УЧЕНИКА КОЈИ МОЖЕ ДА ПРИМИ НА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД, ОПШТИНУ И МЕСТО ИЗВОЂЕЊА УЧЕЊА КРОЗ РАД И НАЗИВ ШКОЛЕ КОЈА МОЖЕ ДА РЕАЛИЗУЈЕ ТРАЖЕНИ ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ.

КАНЦЕЛАРИЈА УТВРЂУЈЕ ПРЕДЛОГ ПЛАНА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА И ДОСТАВЉА ГА МИНИСТАРСТВУ, НАЈКАСНИЈЕ У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА ПРЕДЛОГА.

НА ЗАХТЕВ ШКОЛЕ, МИНИСТАР МОЖЕ ДА ОДОБРИ ДА СЕ ОДЕЉЕЊЕ ФОРМИРА СПАЈАЊЕМ ДВА ИЛИ ВИШЕ ОБРАЗОВНИХ ПРОФИЛА КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈУ У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ У ИСТОМ ТРАЈАЊУ, КАО И ОД УЧЕНИКА УПИСАНИХ ПО ДУАЛНОМ И ПО КЛАСИЧНОМ МОДЕЛУ НА ИСТИ ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ, У СКЛАДУ СА УПУТСТВОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ НАЧИН ФОРМИРАЊА ОДЕЉЕЊА У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА.

РАСПОРЕЂИВАЊЕ УЧЕНИКА ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД ВРШЕ У САРАДЊИ УЧЕНИК, РОДИТЕЉ, ОДНОСНО ДРУГИ ЗАКОНСКИ ЗАСТУПНИК, ПОСЛОДАВАЦ И ШКОЛА.

НАЧИН РАСПОРЕЂИВАЊА УЧЕНИКА ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР, НА ПРЕДЛОГ КАНЦЕЛАРИЈЕ УЗ ПРИБАВЉЕНО МИШЉЕЊЕ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ.

Одговорност ученика, школе и послодавца

Члан 9.

У дуалном образовању ученик похађа наставу у школи и учи кроз рад код послодавца, у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења.

Школа је одговорна за остваривање плана и програма наставе и учења у целисти.

Школа остварује део плана и програма наставе и учења који се односи на теоријску наставу и вежбе и прати, у сарадњи с послодавцем, остваривање дела плана и програма наставе и учења који се односи на учење кроз рад код послодавца.

Послодавац остварује део плана и програма наставе и учења који се односи на учење кроз рад.

Послодавац је одговоран за систематично и квалитетно извођење учења кроз рад у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења И ПРОГРАМОМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД.

Међусобни односи школе и послодавца уређују се уговором, у складу са овим законом.

Услови за извођење учења кроз рад код послодавца Члан 11.

Услови које послодавац мора да испуни ради извођења учења кроз рад, су:

1) обављање делатности која омогућава реализацију садржаја учења кроз рад прописане одговарајућим планом и програмом наставе и учења;

2) располагање простором, опремом и средствима за рад у складу са правилником о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава одређеног образовног профила;

3) располагање потребним бројем лиценцираних инструктора у складу са планом и програмом наставе и учења;

4) обезбеђивање примене мера безбедности и здравља на раду у складу са законом;

5) да над послодавцем није отворен стечајни поступак или покренут поступак ликвидације;

6) *(брисана)*

~~7) да послодавац није правноснажно осуђиван за казнена дела прописана законом којим се уређује спречавање злостављања на раду.~~

7) ДА ПОСЛОДАВАЦ НИЈЕ КАЖЊАВАН ЗА ПРЕКРШАЈ ПРОПИСАН ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СПРЕЧАВАЊЕ ЗЛОСТАВЉАЊА НА РАДУ И ПРОПИСИМА КОЈИ УРЕЂУЈУ ОБЛАСТ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ, КАО И ДА НИЈЕ КАЖЊАВАН ЗА КРИВИЧНО ДЕЛО ЗЛОСТАВЉАЊА У СМISЛУ КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА;

8) ДА ЈЕ ПОСЛОДАВАЦ СА ШКОЛОМ САЧИНИО ПРОГРАМ УЧЕЊА КРОЗ РАД;

9) ДА ПОСЛОДАВАЦ ИМА ЗАКЉУЧЕН ПРЕДУГОВОР О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ.

У реализацији учења кроз рад послодавац је дужан да обезбеди прописане мере безбедности и здравља на раду, у складу са прописима којима се уређује безбедност и здравље на раду, као и примену прописа којима се уређује опасан рад за децу.

Утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца Члан 12.

~~Проверу испуњености услова из члана 11. овог закона врши Привредна комора Србије.~~

~~Привредна комора Србије образује Комисију за утврђивање испуњености услова за извођење учења кроз рад код послодавца (у даљем тексту: Комисија) за образовни профил или групу образовних профила.~~

~~Комисија из става 2. овог члана има три члана и чине је члан кога предлаже Министарство из реда просветних саветника, спољних сарадника, просветних инспектора, односно наставника, инспектор рада и представник Привредне коморе Србије.~~

~~Чланови комисије свој рад обављају без накнаде.~~

~~Захтев за проверу испуњености услова из члана 11. овог закона послодавац подноси Привредној комори Србије најкасније до 30. новембра календарске године која претходи школској години у којој отпочиње обављање учења кроз рад.~~

~~Привредна комора Србије, на предлог Комисије, послодавцу који је испунио све прописане услове, издаје Потврду о испуњености услова за~~

~~извођење учења кроз рад (у даљем тексту: Потврда), у року од 15 дана од дана пријема предлога Комисије.~~

~~Привредна комора Србије решењем утврђује да послодавац не испуњава услове за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку.~~

~~Уколико послодавац престане да испуњава услове прописане чланом 11. овог закона, Привредна комора Србије, на предлог Комисије, доноси решење о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку.~~

~~Привредна комора Србије води и редовно ажурира регистар послодаваца за које је утврђено да испуњавају услове за извођење учења кроз рад.~~

~~Регистар из става 9. овог члана води се као јединствена електронска база података, а подаци из регистра објављују се на званичној интернет страници Привредне коморе Србије.~~

~~У регистар из става 9. овог члана, уписују се подаци о регистарском броју Потврде, називу и матичном броју послодавца, имену, презимену и функцији одговорног лица код послодавца и броју и датуму решења о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад.~~

~~Трошкове издавања потврде, вођења и уписа у регистар из става 9. овог члана, сноси Привредна комора Србије.~~

~~Организација, састав и начин рада Комисије, ближе се уређују општим актом Привредне коморе Србије.~~

~~Послове провере испуњености услова за извођење учења кроз рад, издавања исправа из ст. 6-8. овог члана и вођења регистра из става 9. овог члана, Привредна комора Србије обавља као поверене послове.~~

~~ЗАХТЕВ ЗА ПРОВЕРУ СА ДОКАЗИМА О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ИЗ ЧЛАНА 11. ОВОГ ЗАКОНА, ПОСЛОДАВАЦ ПОДНОСИ ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ СРБИЈЕ.~~

~~ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ ОБРАЗУЈЕ КОМИСИЈУ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД КОД ПОСЛОДАВЦА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: КОМИСИЈА) ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ.~~

~~КОМИСИЈА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ИМА ТРИ ЧЛАНА, ОД КОЈИХ СЕ ДВА ИМЕНУЈУ НА ПРЕДЛОГ МИНИСТАРСТВА ИЗ РЕДА ПРОСВЕТНИХ САВЕТНИКА, СПОЉНИХ САРАДНИКА, ОДНОСНО НАСТАВНИКА, А ТРЕЋИ ЧЛАН ЈЕ ПРЕДСТАВНИК ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ.~~

~~ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ СВОЈ РАД ОБАВЉАЈУ БЕЗ НАКНАДЕ.~~

~~ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ, НА ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ, ПОСЛОДАВЦУ КОЈИ ЈЕ ИСПУНИО СВЕ ПРОПИСАНЕ УСЛОВЕ, ИЗДАЈЕ ПОТВРДУ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ПОТВРДА), У РОКУ ОД 15 ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА ПРЕДЛОГА КОМИСИЈЕ.~~

~~АКО ЈЕ ВИШЕ ПОСЛОДАВАЦА ПОДНЕЛО ЗАХТЕВ ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД У АЛИЈАНСИ, ПОТВРДА СЕ ИЗДАЈЕ ЗА СВАКОГ ПОСЛОДАВЦА ЧЛАНА АЛИЈАНСЕ.~~

~~ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ РЕШЕЊЕМ УТВРЂУЈЕ ДА ПОСЛОДАВАЦ НЕ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД И ОВО РЕШЕЊЕ ЈЕ КОНАЧНО У УПРАВНОМ ПОСТУПКУ.~~

~~АКО ПОСЛОДАВАЦ ПРЕСТАНЕ ДА ИСПУЊАВА УСЛОВЕ ИЗ ЧЛАНА 11. ОВОГ ЗАКОНА, ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ, НА ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ, ДОНОСИ РЕШЕЊЕ О ПРЕСТАНКУ ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД И ОВО РЕШЕЊЕ ЈЕ КОНАЧНО У УПРАВНОМ ПОСТУПКУ.~~

АКО ЈЕДАН ИЛИ ВИШЕ ЧЛАНОВА АЛИЈАНСЕ ПРЕСТАНУ ДА ИСПУЊАВАЈУ УСЛОВЕ ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД, АЛИЈАНСА У САРАДЊИ СА ШКОЛОМ ОБЕЗБЕЂУЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈУ ИСХОДА УЧЕЊА КОД ДРУГОГ ПОСЛОДАВЦА У АЛИЈАНСИ, КОД ДРУГОГ ПОСЛОДАВЦА КОЈИ НИЈЕ У АЛИЈАНСИ, У ШКОЛИ ИЛИ ТРЕНИНГ ЦЕНТРУ, О ЧЕМУ ОБАВЕШТАВА ПРИВРЕДНУ КОМОРУ СРБИЈЕ.

КАДА ЈЕ ПОДНОСИЛАЦ ЗАХТЕВА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ПОСЛОДАВАЦ КОЈИ ЈЕ ДРЖАВНИ ОРГАН, УСТАНОВА ИЛИ ДРУГА ОРГАНИЗАЦИЈА ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ РЕПУБЛИКА СРБИЈА, АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ИЛИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ ИЗДАЈЕ ПОТВРДУ НА ОСНОВУ ДОСТАВЉЕНОГ ПРОГРАМА УЧЕЊА КРОЗ РАД.

ОРГАНИЗАЦИЈА, САСТАВ И НАЧИН РАДА КОМИСИЈЕ И ДРУГА ПИТАЊА ОД ЗНАЧАЈА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД КОД ПОСЛОДАВАЦА И АЛИЈАНСЕ ПОСЛОДАВАЦА, БЛИЖЕ СЕ УРЕЂУЈУ ОПШТИМ АКТОМ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ.

ПОСЛОВЕ ПРОВЕРЕ ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД, ИЗДАВАЊА ИСПРАВА ИЗ СТ. 5-8. ОВОГ ЧЛАНА ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ ОБАВЉА КАО ПОВЕРЕНЕ ПОСЛОВЕ.

РЕГИСТАР ПОСЛОДАВАЦА КОЈИ ИСПУЊАВАЈУ УСЛОВЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ УЧЕЊА КРОЗ РАД ЧЛАН 12А

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ ВОДИ И РЕДОВНО АЖУРИРА РЕГИСТАР ПОСЛОДАВАЦА ЗА КОЈЕ ЈЕ УТВРЂЕНО ДА ИСПУЊАВАЈУ УСЛОВЕ ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД.

РЕГИСТАР ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ВОДИ СЕ КАО ЈЕДИНСТВЕНА ЕЛЕКТРОНСКА БАЗА ПОДАТАКА, А ПОДАЦИ ИЗ РЕГИСТРА ОБЈАВЉУЈУ СЕ НА ЗВАНИЧНОЈ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ.

У РЕГИСТАР ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, УПИСУЈУ СЕ ПОДАЦИ О РЕГИСТАРСКОМ БРОЈУ ПОТВРДЕ, ПОСЛОВНОМ ИМЕНУ, ОДНОСНО НАЗИВУ И МАТИЧНОМ БРОЈУ ПОСЛОДАВЦА, ИМЕНУ, ПРЕЗИМЕНУ И ФУНКЦИЈИ ОДГОВОРНОГ ЛИЦА КОД ПОСЛОДАВЦА И БРОЈУ И ДАТУМУ РЕШЕЊА О ПРЕСТАНКУ ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД.

ТРОШКОВЕ ИЗДАВАЊА ПОТВРДЕ, ВОЂЕЊА И УПИСА У РЕГИСТАР ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, СНОСИ ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ.

ПОСЛОВЕ ВОЂЕЊА РЕГИСТРА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ ОБАВЉА КАО ПОВЕРЕНЕ ПОСЛОВЕ.

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ И НАЦИОНАЛНИ ОКВИР КВАЛИФИКАЦИЈА ЧЛАН 12Б

КАНЦЕЛАРИЈА:

1) ПРАТИ СТАЊЕ У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ ПРОПИСА И ДРУГИХ АКТА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈЕ ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ, УСКЛАЂЕНОСТ, РАЗВОЈА И ФУНКЦИОНИСАЊА ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА;

2) ПОВЕЗУЈЕ ЈАВНИ И ПРИВАТНИ СЕКТОР РАДИ ЕКОНОМСКОГ И ОБРАЗОВНОГ ПЛАНИРАЊА, ЦЕЛОЖИВОТНОГ УЧЕЊА И РАЗВОЈА ЉУДСКИХ РЕСУРСА;

3) УЧЕСТВУЈЕ У ПРИПРЕМИ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА, НАЦРТА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА КОЈИМА СЕ

УРЕЂУЈЕ ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ И У КООРДИНАЦИЈИ АКТИВНОСТИ НА ЊИХОВОМ СПРОВОЂЕЊУ;

4) ИЗРАЂУЈЕ СТУДИЈСКО-АНАЛИТИЧКЕ ДОКУМЕНТЕ И ПРИПРЕМА ПРЕДЛОГЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ УПИСНЕ ПОЛИТИКЕ ЗА ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ;

5) ОСТВАРУЈЕ МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ И РАЗВОЈНЕ ИНИЦИЈАТИВЕ, КООРДИНАЦИЈУ АКТИВНОСТИ И УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМИРАЊУ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ДОМАЋИХ И МЕЂУНАРОДНИХ ПРОЈЕКТА У ОБЛАСТИ ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА;

6) ИНИЦИРА УНАПРЕЂИВАЊЕ ЈЕДИНСТВЕНОГ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА ПРОСВЕТЕ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ДУАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ;

7) УНАПРЕЂУЈЕ ПАРТНЕРСТВА, ОДНОСНО ПРАТИ РАД И ПРУЖА СТРУЧНЕ ПОДРШКЕ РАДУ НАДЛЕЖНИХ ИНСТИТУЦИЈА, ТЕЛА И СОЦИЈАЛНИХ ПАРТНЕРА УКЉУЧЕНИХ У ПРОЦЕСЕ ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА;

8) РЕАЛИЗУЈЕ КОНКУРС У СКЛАДУ СА ПОДЗАКОНСКИМ АКТОМ ИЗ ЧЛАНА 34. СТАВ 8. ОВОГ ЗАКОНА;

9) ПРУЖА СТРУЧНУ И АДМИНИСТРАТИВНУ ПОДРШКУ РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА ПРАЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА;

10) ОБАВЉА И ДРУГЕ ПОСЛОВЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ И ОСНИВАЧКИМ АКТОМ.

Садржина уговора Члан 15.

Обавезни елементи уговора о дуалном образовању су:

1) назив, седиште и матични број послодавца као и регистарски број Потврде;

2) назив и седиште школе;

3) образовни профил који је предмет уговора;

4) обавеза послодавца да изводи учење кроз рад о сопственом трошку;

5) обавезе школе у вези са реализацијом учења кроз рад;

6) обавезе послодавца у вези са реализацијом учења кроз рад;

7) план и програм реализације учења кроз рад;

8) место и временски распоред реализације учења кроз рад;

9) максималан број ученика које школа може упутити на учење кроз рад;

10) број лиценцираних инструктора које послодавац обезбеђује за те потребе;

11) период трајања уговора;

12) разлози за престанак важења и за раскид уговора;

13) начин решавања евентуалних спорова;

14) датум и потписи уговорних страна.

ПРОГРАМ УЧЕЊА КРОЗ РАД ЈЕ САСТАВНИ ДЕО УГОВОРА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ.

УГОВОР О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ ШКОЛА И ПОСЛОДАВАЦ ЗАКЉУЧУЈУ ЗА СВАКУ НОВУ ГЕНЕРАЦИЈУ УЧЕНИКА И ЗА СВАКИ ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ.

Закључивање уговора о дуалном образовању Члан 16.

~~Школа закључује уговор о дуалном образовању с једним или више послодаваца који има Потврду, у циљу обезбеђења услова за остваривање~~

~~свих садржаја учења кроз рад дефинисаних одређеним планом и програмом наставе и учења.~~

ШКОЛА ЗАКЉУЧУЈЕ УГОВОР О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ СА ЈЕДНИМ ИЛИ ВИШЕ ПОСЛОДАВАЦА КОЈИ ИМАЈУ ПОТВРДУ, А СА КОЈИМА ЈЕ ПРЕТХОДНО ИЗРАДИЛА ПРОГРАМ УЧЕЊА КРОЗ РАД, У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 6А ОВОГ ЗАКОНА И ЗАКЉУЧИЛА ПРЕДУГОВОР О УЧЕЊУ КРОЗ РАД.

Приликом избора послодавца школа је у обавези да се руководи најбољим интересом ученика.

Послодавац, који испуњава услове прописане чланом 11. овог закона, може да закључи уговор о дуалном образовању с једном или више школа.

О закљученом уговору из става 1. овог члана школа обавештава Министарство И КАНЦЕЛАРИЈУ најкасније у року од осам дана од дана закључивања уговора.

ПРЕЛАЗАК УЧЕНИКА НА ДРУГИ МОДЕЛ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ ЧЛАН 26А

УЧЕНИЦИ УПИСАНИ НА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПО КЛАСИЧНОМ МОДЕЛУ МОГУ ДА ПРЕЂУ НА РЕАЛИЗАЦИЈУ ТОГ ПРОФИЛА ПО ДУАЛНОМ МОДЕЛУ, АКО ПОСЛОДАВАЦ ОБЕЗБЕДИ ДОДАТНА МЕСТА ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД.

УЧЕНИЦИ УПИСАНИ НА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ МОГУ ДА ПРЕЂУ НА РЕАЛИЗАЦИЈУ ТОГ ПРОФИЛА ПО КЛАСИЧНОМ МОДЕЛУ ОД СЛЕДЕЋЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ, У ДОГОВОРУ СА ПОСЛОДАВЦЕМ СА КОЈИМ ИМАЈУ ЗАКЉУЧЕН УГОВОР О УЧЕЊУ КРОЗ РАД, КАО И АКО УГОВОР О УЧЕЊУ КРОЗ РАД БУДЕ РАСКИНУТ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ.

Инструктор Члан 29.

Инструктор је лице које:

1) је у радном односу код послодавца или које самостално обавља делатност, односно друго лице које ангажује послодавац, у складу са законом којим се уређује рад;

2) има радно искуство од најмање три године у одговарајућем занимању или групи занимања за која се ученик образује у дуалном образовању;

3) има најмање исти ниво образовања за који се ученик школује;

4) познаје језик националне мањине на којем се остварује план и програм наставе и учења, ОСИМ АКО ПОСЛОДАВАЦ ИЛИ ШКОЛА ОБЕЗБЕДЕ ДА УЧЕЊУ КРОЗ РАД ПРИСУСТВУЈЕ ДРУГО ЛИЦЕ КОЈЕ ПОЗНАЈЕ ЈЕЗИК ТЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ;

5) је обавило обуку за инструктора и има потврду о положеном испиту за инструктора (у даљем тексту: лиценца);

6) није осуђивано правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскврнуће, кривична дела из групе кривичних дела против полне слободе, против привреде, против службене дужности, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, да није правноснажно осуђивано за прекршај из области радних односа и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање.

Изузетно од става 1. тачка 5) овог члана, инструктор може бити и лице које поседује основе педагошко-дидактичких знања и вештина и има важећа овлашћења да буде инструктор, а која су издала национална или међународна регулаторна тела, из области на које се овлашћење односи, односно орган из члана 2. тачка 2а) овог закона.

ИЗУЗЕТНО ОД СТАВА 1. ТАЧКА 5) ОВОГ ЧЛАНА, ИНСТРУКТОР МОЖЕ БИТИ И ЛИЦЕ КОЈЕ:

1) ПОСЕДУЈЕ ОСНОВЕ ПЕДАГОШКО-ДИДАКТИЧКИХ ЗНАЊА И ВЕШТИНА И ИМА ВАЖЕЋА ОВЛАШЋЕЊА ДА БУДЕ ИНСТРУКТОР, А КОЈА СУ ИЗДАЛА НАЦИОНАЛНА ИЛИ МЕЂУНАРОДНА РЕГУЛАТОРНА ТЕЛА, ИЗ ОБЛАСТИ НА КОЈЕ СЕ ОВЛАШЋЕЊЕ ОДНОСИ, ОДНОСНО ОРГАН ИЗ ЧЛАНА 2. ТАЧКА 2А) ОВОГ ЗАКОНА;

2) НАСТАВНИК ПРАКТИЧНЕ НАСТАВЕ И НАСТАВНИК СТРУЧНИХ ПРЕДМЕТА У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ СА ПОЛОЖЕНОМ ЛИЦЕНЦОМ ЗА НАСТАВНИКА;

3) КОЈЕ ЈЕ ОБУЧЕНО ЗА ПОСЛОВЕ МЕНТОРА/ИНСТРУКТОРА КРОЗ ДРУГЕ ПРОЈЕКТЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ УЧЕЊЕМ КРОЗ РАД У ОКВИРУ ФОРМАЛНОГ И НЕФОРМАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА.

ЛИЦУ ИЗ СТАВА 2. ТАЧКА 2) ОВОГ ЧЛАНА КОЈЕ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ ИЗ СТАВА 1. ТАЧ. 1)-4) И 6) ОВОГ ЧЛАНА, ПРИВРЕДНА КОМОРА ИЗДАЈЕ ЛИЦЕНЦУ ЗА ИНСТРУКТОРА БЕЗ ПОХАЂАЊА ОБУКЕ И ПОЛАГАЊА ИСПИТА ЗА ИНСТРУКТОРА.

ЛИЦУ ИЗ СТАВА 2. ТАЧКА 3) ОВОГ ЧЛАНА КОЈЕ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ ИЗ СТАВА 1. ТАЧ. 1)-4) И 6) ОВОГ ЧЛАНА, ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ УТВРЂУЈЕ УСАГЛАШЕНОСТ ПРОГРАМА ПО КОЈЕМ ЈЕ ЛИЦЕ ОСПОСОБЉАВАНО ЗА ПОСЛОВЕ МЕНТОРА И ПО ПОТРЕБИ ГА УПУЂУЈЕ НА ДОДАТНУ ОБУКУ ЗА ИНСТРУКТОРА И НА ПОЛАГАЊА ИСПИТА ЗА ИНСТРУКТОРА.

Инструктор, у сарадњи с координатором учења кроз рад реализује, води и надзире учење кроз рад код послодавца, под условом и на начин којим се обезбеђује безбедност и здравље на раду, у складу са законом.

Инструктор у процесу оцењивања учења кроз рад, сарађује с координатором учења кроз рад.

Број ученика с којима инструктор реализује учење кроз рад прописан је планом и програмом наставе и учења.

Завршни и матурски испит Члан 32.

~~Садржина и начин спровођења завршног, односно матурског испита прописани су планом и програмом наставе и учења.~~

~~Завршним, односно матурским испитом проверавају се и стечене компетенције у складу са стандардом квалификације.~~

~~При провери стечених компетенција током учења кроз рад обавезно учествују квалификовани представници послодавца, без накнаде.~~

~~Представнике послодавца из става 3. овог члана, именује Привредна комора Србије.~~

~~Након положеног завршног, односно матурског испита ученику се издаје јавна исправа, у складу са законом.~~

~~Ученик се може уписати на следећи ниво образовања и васпитања, у складу са законом.~~

~~Додатак дипломе ученика који је положио завршни, односно матурски испит садржи податак о обиму оствареног учења кроз рад и списак послодаваца код којих је учење кроз рад обављено.~~

ЗАВРШНИ ИСПИТ И СТРУЧНА МАТУРА

Члан 32.

ЗАВРШНИ ИСПИТ И СТРУЧНА МАТУРА ЗА ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈУ У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ, РЕАЛИЗУЈУ СЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈУ ОСНОВЕ СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА И ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ.

ПОДАТАК О ОБИМУ ОСТВАРЕНОГ УЧЕЊА КРОЗ РАД И СПИСАК ПОСЛОДАВАЦА КОД КОЈИХ ЈЕ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД ОБАВЉЕНО УПИСУЈЕ СЕ У ЈАВНЕ ИСПРАВЕ, У СКЛАДУ СА ПРАВИЛНИКОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈУ ЈАВНЕ ИСПРАВЕ У СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ.

ВРЕДНОВАЊЕ ДУАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА

ЧЛАН 32А

ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА РАДА ШКОЛА КОЈЕ РЕАЛИЗУЈУ ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ ОСТВАРУЈЕ СЕ ПРЕМА СТАНДАРДИМА И ПО ПОСТУПКУ ПРОПИСАНОМ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈУ ОСНОВЕ СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.

Финансијско обезбеђење ученика

Члан 34.

Ученик који обавља учење кроз рад има право на накнаду за учење кроз рад.

Накнада за учење кроз рад исплаћује се једном месечно најкасније до краја текућег месеца за претходни месец по сваком сату проведеном на учењу кроз рад у нето висини од најмање 70% минималне цене рада у складу са законом.

НАКНАДУ ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД ПОСЛОДАВАЦ МОЖЕ ИСПЛАЋИВАТИ И У РАЗЛИЧИТИМ ИЗНОСИМА ПО ГОДИНАМА ШКОЛОВАЊА СХОДНО НИВОУ ЗНАЊА УЧЕНИКА У РАСПОНУ ОД НАЈМАЊЕ 30% ОД МИНИМАЛНЕ ЦЕНЕ РАДА ПО САТУ НЕТО ПА НАВИШЕ, С ТИМ ДА УКУПНА НАКНАДА ЗА УЧЕЊЕ КРОЗ РАД ИСПЛАЋЕНА НА НИВОУ ОБРАЗОВНОГ ПРОФИЛА МОРА ДА ИЗНОСИ НАЈМАЊЕ 70% ОД МИНИМАЛНЕ ЦЕНЕ РАДА ПО САТУ НЕТО ИСПЛАЋЕНЕ ЗА ТАЈ ПЕРИОД.

Накнаду из става 2. овог члана сноси послодавац.

АКО СЕ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД ОБАВЉА У ТРЕНИНГ ЦЕНТРУ УЧЕНИК НЕМА ПРАВО НА НАКНАДУ ИЗ СТ. 2. И 3. ОВОГ ЧЛАНА, ОСИМ АКО СЕ РЕАЛИЗУЈЕ НА ЗАХТЕВ, ПОСЛОДАВЦА.

ПОРЕД УГОВОРА О УЧЕЊУ КРОЗ РАД, ПОСЛОДАВАЦ МОЖЕ СА УЧЕНИКОМ, ОДНОСНО ЊЕГОВИМ РОДИТЕЉЕМ ИЛИ ДРУГИМ ЗАКОНСКИМ ЗАСТУПНИКОМ ДА ЗАКЉУЧИ И УГОВОР О СТИПЕНДИРАЊУ.

СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИЈСКУ ПОДРШКУ ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ, КОЈА СЕ ОСТВАРУЈЕ КРОЗ ПОМОЋ ШКОЛАМА И ПРИВРЕДИ РАДИ ШКОЛОВАЊА УЧЕНИКА ЗА ДЕФИЦИТАРНА ЗАНИМАЊА МОГУ СЕ ОБЕЗБЕДИТИ У БУЏЕТУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.

БЛИЖЕ УСЛОВЕ ЗА ФИНАНСИЈСКУ ПОДРШКУ ИЗ СТАВА 7. ОВОГ ЧЛАНА УТВРЂУЈЕ ВЛАДА.

ТРЕНИНГ ЦЕНТАР**ЧЛАН 34А**

СТАТУС ТРЕНИНГ ЦЕНТАР У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, МОЖЕ ДА СТЕКНЕ ЈАВНА ШКОЛА КОЈА ЈЕ ВЕРИФИКОВАНА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ОБРАЗОВНИХ ПРОФИЛА У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ И КОЈА ИМА ОДГОВАРАЈУЋЕ РЕСУРСЕ ЗА СТИЦАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА УЧЕНИКА И ОДРАСЛИХ У СИМУЛОВАНОМ РАДНОМ ОКРУЖЕЊУ, У СКЛАДУ СА ОБРАЗОВНИМ, ПРИВРЕДНИМ И РАЗВОЈНИМ ПОТРЕБАМА ЈЕДНЕ ИЛИ ВИШЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.

ШКОЛА КОЈА ИМА СТАТУС ТРЕНИНГ ЦЕНТРА МОЖЕ ДА ОБАВЉА СЛЕДЕЋЕ ПОСЛОВЕ:

1) РЕАЛИЗУЈЕ ДЕО УЧЕЊА КРОЗ РАД ЗА СВОЈЕ И УЧЕНИКЕ ДРУГИХ ШКОЛА;

2) РЕАЛИЗУЈЕ СВЕ ОБЛИКЕ ПРАКТИЧНЕ НАСТАВЕ ЗА КОЈЕ ИМА ОДГОВАРАЈУЋУ ОПРЕМУ И СРЕДСТВА, ЗА СВОЈЕ И УЧЕНИКЕ ДРУГИХ ШКОЛА;

3) РЕАЛИЗУЈЕ СТРУЧНУ МАТУРУ И ЗАВРШНИ ИСПИТ, ЗА СВОЈЕ И УЧЕНИКЕ ДРУГИХ ШКОЛА;

4) РЕАЛИЗУЈЕ УЧЕЊЕ КРОЗ РАД У ДУАЛНОМ МОДЕЛУ СТУДИЈА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ;

5) ОБАВЉА СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ ЗА СВОЈЕ И НАСТАВНИКЕ ДРУГИХ ШКОЛА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ;

6) РЕАЛИЗУЈЕ ОБУКЕ И ПРАКТИЧНИ РАД ЗА СВЕ АКТИВНОСТИ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ;

7) ПРУЖА УСЛУГЕ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ;

8) РЕАЛИЗУЈЕ ОБУКЕ НА ЗАХТЕВ ПОСЛОДАВЦА ЗБОГ ПОТРЕБА ТЕХНОЛОШКИХ ПРОМЕНА У ПРОЦЕСИМА РАДА И РАДИ ПОВЕЋАЊА КОНКУРЕНТНОСТИ КРОЗ РАЗВОЈ НОВИХ ТЕХНОЛОГИЈА И ИНОВАЦИЈА;

9) ПРУЖА ДРУГЕ УСЛУГЕ У СКЛАДУ СА ОПШТИМ АКТОМ ШКОЛЕ О РАДУ ТРЕНИНГ ЦЕНТРА.

ТРЕНИНГ ЦЕНТАР СЕ ОБРАЗУЈЕ КАО ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА ШКОЛЕ, А УСЛУГЕ ИЗ СТАВА 2. ТАЧ. 5) – 9) ОВОГ ЧЛАНА КОЈЕ ПРУЖА КОРИСНИЦИМА СМАТРАЈУ СЕ УСЛУГАМА КОЈЕ ШКОЛА ПРУЖА У ОКВИРУ ПРОШИРЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ У СМISЛУ ЗАКОНА КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈУ ОСНОВЕ СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.

УСЛУГЕ ИЗ СТАВА 2. 5) – 9) ОВОГ ЧЛАНА КОЈЕ ШКОЛА ПРУЖА КАО ТРЕНИНГ ЦЕНТАР ФИНАНСИРАЈУ СЕ ИЗ СРЕДСТАВА КОРИСНИКА.

СТАТУС ТРЕНИНГ ЦЕНТРА МОЖЕ ДА СТЕКНЕ ЈАВНА СРЕДЊА ШКОЛА АКО СЕ УТВРДИ ПОТРЕБА ЗА ОБРАЗОВНИМ, ПРИВРЕДНИМ И РАЗВОЈНИМ ПОТРЕБАМА ЈЕДНЕ ИЛИ ВИШЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.

АКТ О ШКОЛАМА КОЈЕ ИМАЈУ СТАТУС ТРЕНИНГ ЦЕНТРА ДОНОСИ ВЛАДА.

БЛИЖЕ УСЛОВЕ ЗА ДОНОШЕЊЕ АКТА О ДОДЕЛИ СТАТУСА ТРЕНИНГ ЦЕНТРА ИЗ СТАВА 5. ОВОГ ЧЛАНА КАО И УСЛОВЕ У ПОГЛЕДУ НАЧИНА РАДА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА СРЕДСТАВА ИЗ СТАВА 3. ОВОГ ЧЛАНА И САРАДЊЕ ТРЕНИНГ ЦЕНТРА СА ДРУГИМ ЈАВНИМ ШКОЛАМА И ПОСЛОДАВЦИМА УТВРЂУЈЕ ВЛАДА, НА ПРЕДЛОГ МИНИСТАРСТВА, ПО ПРИБАВЉЕНОМ МИШЉЕЊУ КАНЦЕЛАРИЈЕ.”

САМОСТАЛНИ ЧЛАНОВИ**ЧЛАН 18.**

ОДРЕДБА ЧЛАН 6. СТАВ 1. ОВОГ ЗАКОНА ПРИМЕЊИВАЋЕ СЕ ЗА СВЕ ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈУ У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ, ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2026/2027. ГОДИНЕ.

ИЗУЗЕТНО ОД СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, ЗА ОБРАЗОВНЕ ПРОФИЛЕ КОД КОЈИХ ЈЕ ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ У УЧЕЊА ПРЕДВИЂЕН МАЊИ ОБИМ ЧАСОВА УЧЕЊА КРОЗ РАД ОД ОБИМА ИЗ ЧЛАНА 6. СТАВ 2. ОВОГ ЗАКОНА, ОБИМ ЧАСОВА УЧЕЊА КРОЗ РАД МОЖЕ ДА СЕ ПОВЕЋА УКЉУЧИВАЊЕМ ЧАСОВА ПРАКТИЧНИХ ОБЛИКА НАСТАВЕ, АКО ПОСЛОДАВАЦ ИМА МОГУЋНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ.

ПОДЗАКОНСКИ АКТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА ДОНЕЋЕ СЕ У РОКУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД ДАНА ЊЕГОВОГ СТУПАЊА НА СНАГУ.

ЧЛАН 19.

ЗАВРШНИ И МАТУРСКИ ИСПИТ ПОЛАЖУ СЕ У ШКОЛИ ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИ ЗАВРШАВАЈУ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ У ТРОГОДИШЊЕМ, ОДНОСНО ЧЕТВОРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ У РОКУ КОЈИ ЈЕ ПРОПИСАН ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ.

ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИ ЗАВРШАВАЈУ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ У ТРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ У ШКОЛИ СЕ ПОЛАЖЕ ЗАВРШНИ ИСПИТ СРЕДЊЕГ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ.

ЗА УЧЕНИКЕ КОЈИ ЗАВРШАВАЈУ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ У ЧЕТВОРОГОДИШЊЕМ ТРАЈАЊУ У ШКОЛИ СЕ ПОЛАЖЕ СТРУЧНА МАТУРА У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ.

ЧЛАН 20.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

Праћење дуалног образовања у Републици Србији врши се преко следећих индикатора: број ученика уписаних на образовне профиле који се реализују по дуалном моделу наставе, број школа укључених у дуално образовање, број образовних профила који се реализују у дуалном образовању, број послодаваца укључених у дуално образовање.

1. Број ученика

Генерација	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Број уписаних ученика у први разред	2553	2447	2327	2352	3780 Места у Конкурсу

2. Кумулативан број школа које учествује у дуалном образовању је 167, а по годинама:

Генерација	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Број школа	104	120	150	167

3. Број образовних профила који се реализују у дуалном образовању

Генерација	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Број образовних профила	37	47	56	65	72

4. Кумулативни број послодаваца укључених у дуално образовање је 850

Генерација	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Број послодаваца	800	880	700	850

5. Број издатих лиценци за инструктора је 2428.

Акционим планом за спровођење Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године, предвиђено је праћење следећих индикатора у дуалном образовању:

- Број нових и унапређених планова и програма наставе и учења у средњем стручном и дуалном образовању и васпитању
- Успостављен систем праћења и вредновања Националног модела дуалног образовања

- Број школа у којима је остварено праћење и вредновање Националног модела дуалног образовања.

Индикатор који се односи на унапређене планове и програме наставе и учења у средњем стручном и дуалном образовању је заједничку за цело стручно образовање без обзира на модел наставе (класичан или дуалан) због чега податак о броју дуалних образовних профила (планова и програма наставе и учења) нису упоредиви са циљаним вредностима у Акционом плану.

Индикатори који се односе на вредновање квалитета моћи ће да се прате након усвајања Предлога закона, који је поред осталог, уводи правни основ да се пропишу посебни стандарди квалитета за дуално образовање у оквиру подзаконских аката којима се уређују стандарди квалитета рада установа и вредновање квалитета рада установа. Тек након доношења подзаконских аката може се сматрати да је успостављен систем праћења Националног модела дуалног образовања и стећи ће се услови за праћење остварености индикатора из Акционог плана.

У досадашњој примени Закона о дуалном образовању није било евидентираних примера повреда ученика на учењу кроз рад, као ни одустајања (раскида уговора о дуалном образовању) послодаваца.

- 4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе?
Представити узроке и последице проблема.
- 5) Која промена се предлаже?
- 6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Досадашња примена Закона о дуалном образовању, показала је да постоји простор за унапређење постојећих решења, као и за увођење нових које треба да допринесу повећању квалитета дуалног образовања. Најважније новине представљају: повећање броја часова учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета, могућност формирања мешовитих одељења, акредитација послодаваца за учење кроз рад кроз тренинг алијансу, увођење програма учења кроз рад, увођење могућности да наставник практичне наставе и наставник стручних предмета може да обавља послове инструктора без похађања обуке и полагања испита.

- Повећање броја часова учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета

Важећим законским решењем однос броја часова учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета постављен је исувише флексибилном, у распону од 20 до 80%. Досадашња реализација образовних профила у дуалном образовању показала је да није могуће остварити горњу границу броја часова учења кроз рад, али и да је премали број часова учења кроз рад има негативне ефекте на квалитет компетенција које ученици стичу али и на однос уложеног и добијеног од стране послодаваца. Повећањем броја часова учења кроз рад и дужим боравком код послодавца, у мери коју је могуће спровести без угрожавања часова теоријске наставе стручних предмета, стећи ће се услови да ученици поред компетенција предвиђених стандардом квалификације стекну и вештине типичне за радно окружење, које се не стичу у класичном моделу образовања. Такође, дужим боравком ученика на учењу кроз рад расте и њихов допринос пословном резултату послодавца и оправдавају се трошкови које послодавац има у реализацији дуалног образовања. Мера броја часова учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета која је

одређена Предлогом закона, од најмање 60% за трогодишње образовне профиле и најмање 40% за четворогодишње образовне профиле, одређена је имајући у виду број часова вежби и других облика практичне nastave. Наиме, у већини образовних профила који се реализују у дуалном образовању збир часова учења кроз рад и часова других облика практичне nastave и вежби који су прописани планом и програмом nastave и учења је управо 60% за трогодишње и 40% за четворогодишње профиле, па се на тај начин не би угрозио теоријски део nastave, а ученици би проводили више времена на учењу кроз рад код послодаваца.

С обзиром да је важећим решењем предвиђен распон од 20 до 80% часова учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета, потребан је прелазни период за доношење одговарајућих измена у плановима и програмима nastave и учења, због чега је примена овог члана померена за четири школске године. До пуне примене повећаног броја часова, прелазном одредбом омогућено је да се број часова учења кроз рад може повећати укључивањем часова практичних облика nastave, ако послодавац има могућности за реализацију.

– Могућност формирања мешовитих одељења

Предлогом закона омогућава се да, под одређеним условима, министар одобри формирање одељења спајањем два или више образовних профила који се реализују у дуалном образовању у истом трајању, као и од ученика уписаних по дуалном и по класичном моделу на исти образовни профил. Потреба за оваквим решењем произлази из карактеристика наше привреде у којој доминирају мала и средња предузећа која нису у могућности да обезбеде довољан број места за учење кроз рад за цело одељење (најмање 15 ученика). Због тога се дешавало да се у одређеној школи не отвори одељење по дуалном моделу nastave иако постоје објективне потребе локалних послодаваца. Због тога је предложено решење које већ постоји у пракси, према којем министар просвете, на основу стручног упутства о формирању одељења у средњим школама може да одобри формирање мешовитог одељења.

– Акредитација послодаваца за учење кроз рад кроз тренинг алијансу

Предлог закона уводи могућност да се послодавци удруже у Тренинг алијансу и да се заједно акредитују код Привредне коморе Србије за учење кроз рад. Ова могућност је веома значајна јер је велики број послодаваца који су мала и средња предузећа није био заинтересован да уђе у дуално образовање јер појединачно нема услове за остваривање свих исхода учења предвиђених планом и програмом nastave и учења. Кроз тренинг алијансу са другим послодавцима који се баве сродним делатностима, послодавци могу да се укључе у учење кроз рад у складу са својим могућностима а са друге стране ученицима се осигурава да ће стећи све потребне исходе кроз учење кроз рад. Сама тренинг алијанса није правно лице и није субјекат акредитације, већ сваки члан алијансе појединачно добија акредитацију. У упоредној пракси, у Швајцарској, тренинг алијансе су правна лица која запошљавају инструкторе и баве се организацијом учења кроз рад код послодаваца, међутим у овом тренутку такво решење би представљало непотребно оптерећење за домаће послодавце.

– Увођење програма учења кроз рад

Предлог закона уводи обавезу израде програма реализације учења кроз рад, документа на основу којег се послодавац акредитује, а који садржи све релевантне описе о остваривању исхода учења плана и програма наставе и учења и о испуњености услова. Школа и послодавац заједнички израђују овај документ, а он ће служити и у самовредновању школе и спољашњем вредновању квалитета рада у дуалном образовању. Поред тога, уводи се посебна евиденција о учењу кроз рад коју ће заједнички водити инструктор и координатор учења кроз рад. Уместо исказивање интересовања послодавца, одмах се подноси захтев за акредитацију уз програм реализације учења кроз рад, што скраћује поступак акредитације

- увођење могућности да наставник практичне наставе и наставник стручних предмета може да обавља послове инструктора без похађања обуке

Могућност да наставник стручних предмета и практичне наставе може да буде и инструктор уведена је на захтев послодавца у току рада Радне групе. Послодавци су истакли да им ангажовање инструктора представља одређене потешкоће, нарочито код малих и средњих предузећа која нису у могућност да увек одреде време свог искусног радника који би обављао послове инструктора, а да им ангажовање новог запосленог такође не представља одговарајуће решење јер такво лице мора да се обучава и за рад у компанији и за инструктора. Због тога су предложили да наставник практичне наставе и наставник стручних предмета, ако испуњавају услове за инструктора који су прописани законом могу да добију лиценцу за инструктора, али без не похађање обуке и без полагања испита за лиценцу за инструктора, Таквог наставника би ангажовала компанија у допунском рад уз претходну сагласност директора школе.

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

11) Како је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

1. Утицај предложених измена и допуне Закона о дуалном образовању на послодавце:

Један од циљева измена и допуна, који је препознат и у програму рада Владе јесте повећање обухвата ученика у дуалног образовања и повећање броја компанија које учествују у дуалном образовању. Да би се овај циљ остварио препознат је простор за унапређење поступка акредитације послодавца код Привредне коморе. Олакшање овог поступка постигнуто је кроз следећа решења:

- Израда програма реализације учења кроз рад у сарадњи послодавца и школе на основу којег се послодавац акредитује, а који садржи све релевантне описе о остваривању исхода учења плана и програма наставе и учења брзо учење кроз рад и испуњеност услова.
  - Уместо исказивање интересовања послодавца, одмах се подноси захтев за акредитацију уз програм реализације учења кроз рад, што скраћује поступак акредитације

- Увођење могућности да се послодавци удруже у Тренинг Алијансу како би више послодаваца који појединачно немају услове за остваривање свих исхода учења, могли да обухвате све исходе учења из плана и програма наставе и учења.

- Повећање броја часова учења кроз рад утицаће на повећање учинка ученика у раду и остваривању прихода послодавца и тако у одређеној мери компензовати материјалне трошкове које послодавац има око учења кроз рад (лична заштитна опрема, превоз, исхрана, време за обуку за коришћење опреме).

- Могућност да наставник практичне наставе и наставник стручних предмета могу да буду инструктори ће олакшати послодавцима да обезбеде стручно лице за инструктора ако немају могућности да за тај посао одреде другог запосленог или да запосле ново лице за које би била потребна дужа обука.

- Могућност образовања мешовитих одељења са ученицима са различитих образовних профила допринеће укључивању послодаваца из реда малих и средњих предузећа која не могу да обезбеде велики број места за учење кроз рад.

2. Утицај предложених измена и допуне Закона о дуалном образовању на школе

- Израда програма реализације учења кроз рад треба да утиче на школе да активније приступе успостављању сарадње са послодавцима ради њиховог учешћа у дуалном образовању, а сам документ користиће се у сврху самовредновања и спољашњег вредновања квалитета рада установе.

- Закључивање предуговора о дуалном образовању са послодавцем пре акредитације даће довољно времена школи да се припреми за реализацију образовног профила по дуалном моделу наставе, и да благовремено искаже број расположивих места за конкурс за упис ученика у први разред средње школе, тако да не може да се деси да у конкурс буде понуђено место у дуалном образовању за које није акредитован послодавац

- Могућност да ученик са дуалног образовања пређе на класичан облик наставе није нова и она постоји у важећем закону у случајевима када се са послодавцем раскине уговор о дуалном образовању и нема могућности да се нађе други послодавац па школа обезбеђује ученику да заврши средње образовање. Ова могућност ограничена је на договор са послодавцем са којим ученик има закључен уговор о учењу кроз рад и може се реализовати од тек од следеће школске године. Са друге стране омогућено је да школа повећа број ученика по дуалном моделу наставе ако послодавац има могућности за реализацију учења кроз рад за већи број ученика.

- Могућност образовања мешовитих одељења са ученицима са различитих образовних профила омогућиће да школа формира мешовито одељења од два дуална профила или истог профила са ученицима који наставу похађају по класичном моделу. Ово је нарочито важно у случајевима када због ограниченог капацитета послодавци не могу да обезбеде довољан број места за учење кроз рад за формирање одељења.

3. Утицај предложених измена и допуне Закона о дуалном образовању на ученике и родитеље
  - Повећање броја часова учења кроз рад утицаће у већој мери на развој вештина код ученика које доноси боравак у реалном радном окружењу.
  - Могућност да ученик пређе са дуалног на класичан модел наставе осигурава да ученици који се не сналазе најбоље на учењу кроз рад могу да наставе школовање по класичном моделу наставе уз договор са послодавцем. Са друге стране и ученици који нису започели школовање по дуалном моделу сада ће имати могућност да се укључе у дуално образовање уколико послодавац има одговарајуће капацитете,
4. Утицај предложених измена и допуне Закона о дуалном образовању на Министарство просвете

Надлежност Министарства у односу на дуално образовање се не мења предложеним изменама, осим што ће подзаконске акте које доноси министар припремати Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација, што је и оправдано јер је Канцеларија преузела запослене, права и обавезе Сектора за дуално образовање у Министарству.
5. Утицај предложених измена и допуне Закона о дуалном образовању на Канцеларију за дуално образовање и Национални оквир квалификација
  - Предлог закона има значаја утицај на рад Канцеларије с обзиром да прописује њене надлежности у погледу дуалног образовања. Надлежности су прописане у складу са надлежностима из Уредбе о оснивању канцеларије – најважније: праћење стања у вези са применом прописа и других аката којима се уређује дуално образовање и унапређење, усклађеност, развоја и функционисања дуалног образовања; учествовање у припреми стратешких и планских докумената, предлога закона, других прописа и општих аката којима се уређује дуално образовање и координацији активности на њиховом спровођењу; израду студијско-аналитичких докумената и припрему предлога за унапређивање уписне политике у средње и високо образовање, а посебно за дуално образовање; планирање, обезбеђивање, утрошак и контролу буџетских, донаторских и кредитних средстава у области дуалног образовања.

Разматрање опција које се примењују у упоредној пракси

Приликом прописивања процента који чине часови учења кроз рад у односу на укупан број часова стручних предмета разматран је пример Швајцарске, као државе за у којој је дуално образовање веома развијено и има дугу традицију. Швајцарски модел подразумева да учење кроз рад обухвата 60% укупног броја часова од свих предмета, дакле и опште образовних и стручних. Предност оваквог приступа је у кост-бенефит анализи према којој ученици на овај начин доносе одређену зараду или су послодавци бар на позитивној нули, због чега они имају интерес да континуирано примају већи број ученика на учење кроз рад.

Међутим, за овакав приступ није прихваћен јер захтева темељно испитивање о примењивости у моделу дуалног образовања у Србији и давање одговора на питања норме наставника стручних предмета и наставника практичне наставе, процента часова теоријске наставе, утицаја на општеобразовне предмете али и на могућности и заинтересованости

послодаваца на реализују учење кроз рад у том обиму. Такође овакав приступ захтевао би и измену Закона о средњем образовању и васпитању чијим је чланом 6 став 4. прописано да План и програм наставе и учења трогодишњег средњег стручног образовања садржи 30% општег и најмање 65% стручног образовања, а план и програм наставе и учења четворогодишњег стручног и уметничког образовања садржи 40% општег и најмање 55% стручног, односно уметничког образовања.

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Циљ Предлога закона је да се кроз унапређење система дуалног образовања створе услови за повећање броја ученика у дуалном образовању. За постизање овог циља, пре свега је потребно веће укључивање компанија у дуално образовање, због чега се низ предложених измена односи на олакшавање поступка акредитације послодаваца уз повећање квалитета дуалног образовања. Решење које треба да доведе до повећања броја ученика, али и компанија у дуалном образовању јесте и увођење тренинг центара као организационог облика унутар средњих стручних школа који треба да кроз опремање савременом опремом обезбеди услове за учење кроз рад у симулираном радном окружењу али и да постане центар целоживотног учења. Предлог уводи правни основ за доношење акта Владе којим ће се предвидети услови за подршку дуалном образовању пре свега за дефицитарна занимања и у слабије развијеним подручјима кроз стипендирање ученика и субвенционисање послодаваца.

Наведени циљ Предлога закона у складу је са Акционим планом за спровођење програма Владе од 2023-2026. године, којим је поред осталог, предвиђено повећање обухвата ученика и повећање броја компанија које учествују у дуалном образовању.

Почетне и очекиване вредности дефинисане Акционим планом за спровођење програма Владе

	Почетна вредност (2022)	2023	2024	2025	2026
процент ученика који су обухваћени дуалним образовањем	5,16%	9,5	10,9	12,0	13,2
Кумулативни	700	850	950	1050	1150

број компанија које учествују у систему дуалног образовања					
Кумулативни број успостављених регионалних тренинг центара	4	6	8	10	12

Решења која доноси Предлог закона у поглед унапређење квалитета дуалног образовања у складу су са посебним циљем Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године број 1.2 Унапређен систем за осигурање квалитета у доуниверзитетском образовању и васпитању, за који је предвиђен индикатор „Успостављен систем праћења и вредновања Националног модела дуалног образовања“ чије ће се праћење спровести кроз Меру 1.2.3. Развој, успостављање и примена оквира за праћење и вредновање нових програма наставе и учења, активност, за коју је постављен индикатор број школа у којима је остварено праћење и вредновање Националног модела дуалног образовања, за коју ће се спровести Активност 1.2.3.4. Развој и успостављање система за праћење и вредновање Националног модела дуалног образовања

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Успостављање тренинг центара подразумеваће реконструкцију објеката школа као и опремање специјализованом дидактичком опремом. Средства у 2023. години биће обезбеђена преко кредита Европске инвестиционе банке (у даљем тексту: ЕИБ) у износу од 15.400.000 евра, а за 2024. годину 6.923.000 евра такође преко кредита ЕИБ. Средства за опремање регионалних тренинг центара у 2023. години биће обезбеђена преко кредита ЕИБ у износу од 12.900.000 евра, а за 2024. годину 595.700 евра такође преко кредита ЕИБ.

С обзиром да ће поред дуалног образовања тренинг центар остваривати и обуке на тржишту као јавно признати организатор активности образовања одраслих, школа ће по овом основу остваривати одређени приход. У погледу трошкова које ће у вези са тренинг центрима имати јединица локалне самоуправе (ЈЛС) ту се евентуално може говорити о повећаним материјалним трошковима услед коришћења опреме или додатног простора које за школе, у складу са чланом Закона о основама система образовања и васпитања сноси ЈЛС. Међутим, у овом тренутку такве трошкове није могуће проценити посебно

због тога што ће планиране реконструкције објеката вршити и у циљу енергетске ефикасности.

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Увођење програма за учење кроз рад као документа који представља једано од механизма осигурања квалитета у дуалном образовању не носи додатне трошкове за привреду, осим у погледу времена потребном за израду овог документа који послодавац израђује заједно са школом. У овом документу садржани су елементи који су до сада проверавани у поступку акредитације послодавца. Са друге стране овај документ ће олакшати акредитацију јер ће комисија на систематизован начин моћи да утврди да ли послодавац испуњава услове за учење кроз рад. Овај документ ће бити од великог значаја за квалитет рада школе јер ће се користити у поступку самовредновања и спољашњег вредновања квалитета.

Увођење тренинг алијансе неће имати додатне финансијске ефекте на послодавце, али ће са друге стране омогућити акредитацију послодавцима из реда малих и средњих предузећа која сама не би могла да обезбеде услове за учење кроз рад у довољној мери.

Измена обима учења кроз рад довешће до одређеног повећања износа који на име материјалних трошкова (нпр. заштитна опрема и сл.) и финансијске накнаде за учење кроз рад које послодавац има према ученику. За највећи број трогодишњих образовних профила проценат повећања броја часова учења кроз рад не прелази 10%, док би то за четворогодишње образовне профиле могло да буде и преко 10%. Међутим, од трошка који повећање броја часова учења кроз рад доноси треба одузети и приход који ће послодавци остварити од додатног ангажовања ученика на учењу кроз рад, нарочито у последњој години школовања када ученици имају највећу продуктивност.

Могућност ангажовања наставника као инструктора не представља додатан трошак већ се управо супротно послодавци ослобађају трошкова похађања обуке за инструктора и полагања испита за лиценцу инструктора. Одређене трошкове ипак послодавци могу имати у току обуке наставника кога ће ангажовати као инструктора за рад у својим погонима.

На нивоу система, предложене измене у Предлогу закона треба да доведу до подизања квалитета радне снаге, јер ученици који заврше дуалне образовне профиле имају и релевантно радно искуство, што значајно смањује послодавцима трошкове обуке нових радника.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Програма за учење кроз рад је документ који заједнички израђују послодавац и школа и који садржи: активности о које ће ученик реализовати на учењу кроз рад као и исходе учења из стандарда квалификације и делове плана и програма наставе и учења који се тим активностима реализују; обим учења кроз рад који ће се реализовати код послодавца; радна места или послове на којима ће се реализовати учење кроз рад, са списком опреме (машине, алате и др.) на којој ће ученици учити кроз рад; начин обезбеђивања реализације наставе на језику националне мањине, ако се учење кроз рад реализује на језику националне мањине; динамику остваривања и вредновања учења кроз рад; друге елементе који могу бити од значаја за реализацију плана и програма наставе и учења, а у вези су учењем кроз рад, као и специфичне условима у школи, односно код послодавца. Из угла ученика и њихових родитеља овај документ даје јасну слику на који начин ће ученик обављати учење кроз рад, на којим пословима, у каквом окружењу и које ће вештине и знања стећи. Поред тога што ће представљати основ за праћење квалитета рада, програм учења кроз рад с обзиром да га школа и послодавац праве пре објављивања конкурса за упис ученика у први разред средње школе, имаће и информативну улогу.

Уредба која ће се донети на основу допуне у члану 34. Закона, прописаће ближе услове за остваривање права на финансијску подршку дуалном образовању из буџета РС ради школовања ученика за дефицитарна занимања (стипендије), подршке школама и привреди у слабо развијеним јединицама локалне самоуправе, као и ради развоја дуалног образовања.

Намера је да се стипендије додељују свим ученицима који упишу дуалне образовне профиле за дефицитарна занимања која ће се одређивати за сваку школску годину. За разлику од ученичке стипендије које се додељује у складу са Законом о ученичком и студентском стандарду, овде нема рангирања на основу успеха, економско-социјалном статусу и припадности осетљивој друштвеној групи. Подршка ученицима ће се реализовати кроз конкурс који расписује и спроводи Канцеларија. У складу са расположивим средствима, постоји могућност да се послодавцима који се пријаве на конкурс рефундира део накнаде за учење кроз рад са доприносима.

Допунама одредби о институционалном партнерству обухваћене су све надлежне институције које имају надлежности у вези са дуалним образовањем како би се обезбедило заједничко деловање у циљу унапређења квалитета дуалног образовања. Од доношења Закона, успостављене су две нове:

Агенција за квалификације и Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација те је било важно обухватити ове институције, али и савете о области образовања и друга тела које Влада оснива.

Прелазак ученика са дуалног на класичан модел наставе, према важећем решењу могућ је само у случајевима раскида уговора о учењу кроз рад и немогућности да се обезбеди други послодавац. Овакво решење није довољно флексибилно за случајеве када ученику или послодавцу више не одговара да похађа дуални модел. Предлог закона нуди овакву могућност уз ограничења да то мора бити учињено уз сагласност са послодавцем са којим ученик има закључен уговор о учењу кроз рад и да то мора бити од следеће школске године како се не би нарушила организација наставе у школи.

Могућност преласка ученика са класичног модела на дуални модел уведена је како би се омогућило да послодавац којим има услова прими већи број ученика на учење кроз рад од броја који је првобитно договорен са школом. На овај начин послодавац може одмах да укључи ученике у учење кроз рад и не мора да чека следећу генерацију ученика, а са друге стране се омогућава да већи број ученика стекне знања и вештине у реалном радном окружењу.

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

- 1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?
- 2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?
- 3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?
- 7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Концепт тренинг центара као организациони део школа постоје у упоредној пракси (нпр. МИЦ у Словенији) и имају за циљ да подигну квалитет наставе у стручном образовању али и да обезбеде услове за квалитетне неформалне обуке за тржиште рада и на тај начин повежу локалне послодавце са школом. Такав концепт, осим у унапређењу наставе, дао је резултате како у повезивању послодаваца са школом кроз обуке и стручно усавршавање запослених у компанијама тако и у смислу коришћења капацитета тренинг центра у сврху развоја производа компанија. Ове активности у многоне су допринеле економској одрживости концепта тренинг центара.

Предлогом закона предвиђено је да Влада донесе уредбу којом би ближе уредила критеријуме за доношење одлуке о стицању тренинг центра, након чега ће донети и одлуку о томе које школе су стекле статус тренинг центра. За финансирање тренинг центара Влада Републике Србије обезбедила кредит од ЕИБ-а и из тих средстава ће се финансирати изградња, реконструкција и опремање будућих регионалних тренинг-центара у Суботици, Власотинцу, Пожеги, Кули, Панчеву, Врњачкој Бањи, Зајечару и Новом Саду.

Оснивањем Канцеларија за дуално образовање и Национални оквир квалификација Влада је показала чврсто опредељење за даљи развој и промоцију у овим областима образовања као и за координацију активности са свим надлежним и повезаним државним органима. У организационом смислу, Канцеларија је преузела права, обавезе и запослене из бившег Сектора за дуално образовање Министарства просвете. Канцеларија, међутим, располаже са вишеструко већим капацитетима од Сектора за дуално образовање, са посебним унутрашњим организационим јединицама за дуално образовање и Национални оквир квалификација, са систематизованих 25 радних места за 33 државна службеника. С обзиром да су средства за рад Канцеларије планирана од Закона у буџету за 2023. годину, попуњавање радних места реализоваће се у току 2023. и 2024. године. Поред запошљавања, Канцеларија ће имати и консултантску подршку обезбеђену кроз пројекте који се реализују у сарадњи са Швајцарском (СДЦ) и Немачком (ГИЗ) Владом. Оваква структура Канцеларије постављена је како би се дуално образовање и Национални оквир квалификација пратили и спроводиле аналитичке активности, како би се давале препоруке за унапређивање ових система и њихово повезивање са комплементарним системима из области рада и запошљавања, али и повезивање са свим релевантним стејкхолдерима из јавног и приватног сектора.

Предлог закона доноси измене када су управљачки ефекти који се односе на ПКС у питању. Чланом 7. Закона о дуалном образовању прописано је да се послодавац пријављује ПКС подношењем изјаве о спремности да се укључи у дуално образовање најкасније до 30. новембра календарске године која претходи школској години у којој почиње реализација образовног профила. Та изјава поред осталих елемената садржи предлог школе која ће реализовати образовни профил по дуалном моделу, а ПКС има крајњи рок 14. фебруар да Министарству достави план за укључивање послодавца у дуално образовање. Али исти датум, 30. новембар календарске године која претходи школској години у којој почиње реализација образовног профила јесте и рок за подношење захтева за проверу испуњености услова за учење кроз рад (акредитација).

Најважнију разлика коју доноси Предлог закона представља практично обједињавање поступака давања изјаве о спремности за укључивање послодавца у учење кроз рад и поступка акредитације послодавца за учење кроз рад. Новим решењем послодавац подноси само захтев за акредитацију који подразумева израђен програм учења кроз рад и закључен предуговор са школом, На овај начин избегава се ситуација да ПКС не стигне да акредитује послодавца до истека рока за достављање Плана укључивања послодавца у дуално образовање па може да се деси или да послодавац не уђе у Конкурс за упис ученика у први разред средње школе или да уђе у конкурс а да није са школом закључио уговор о дуалном образовању чиме се може довести у питање и реализација образовног профила у дуалном образовању.

Новим решењем обезбеђује се довољно времена за акредитацију послодавца тако да у предлог плана за укључивање послодавца, самим тим и Конкурс за упис ученика у први разред средње школе садржи искључиво послодавце који су акредитовани и који имају закључен предуговор о дуалном образовању са школом.

Убрзо након усвајања закона, а најкасније до октобра 2023. године Влада ће донети уредбу о условима за остваривање права на финансијску подршку

дуалном образовању из буџета РС ради школовања ученика за дефицитарна занимања (стипендије), подршке школама и привреди у слабо развијеним јединицама локалне самоуправе, као и ради развоја дуалног образовања.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство просвете

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о дуалном образовању
Draft on Changes and Additions of the Law on Dual Education

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,
Наслов VIII Политике сарадње, члан 102. Споразума (Образовање и стручно оспособљавање)
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума, општи рок
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума, испуњава
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
нема
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.
нема

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
Уговор о функционисању ЕУ, Наслов XII Образовање, Стручно оспособљавање, омладина и спорт – потпуно усклађен у делу који се односи на систем образовања и васпитања
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
нема секундарних извора права ЕУ са којима је потребно обезбедити усклађивање
Пропис је у потпуности усклађен са основним принципима и препорукама из *acquis* у делу који се односи на систем образовања на нивоу предшколског, основног и средњег образовања.
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
нема
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
нема
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.
нема

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Нису

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Предлог закона није преведен на енглески језик.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

У поступку израде Предлога закона о дуалном образовању није била консултована Европска комисија односно друга стручна тела Европске уније.